

Vinko Möderndorfer

Psi lajajo

Zgodovinska igra v verzih in prozi
Nominacija za Grumovo nagrado 2016

*Ko se bo zbudil kralj Matjaž, bosta v deželi
zavladala mir in blagostanje. Uresničile se
bodo tisočletne sanje.*

(ljudska pravljica)

PRIZORIŠČE DOGAJANJA: od nekod se nam zdi zelo znano

*ČAS DOGAJANJA: dogaja se v preteklosti in tudi v sedanjosti, zdi pa se nam,
da žal tudi v prihodnosti*

Osebe:

VOJVODA – nor, vendar ne tako zelo, da ne bi mogel biti veliki vojvoda
PRVI MINISTER – pameten, vendar ne tako zelo, da ne bi hotel biti prvi
minister

GRDA HČI – zelo grda, in to tako zelo, da ni grše v deželi,
vendar ima žalostno dušo

LEPA HČI – zelo lepa, in to tako zelo, da ni lepše v deželi,
vendar ima neumno dušo

PESNIK – edini pesnik v deželi, za pesniško zbirko bi prodal prepričanje

MINISTER ZA JEZIK – ime pove vse
MINISTER ZA POLICAJE – ime pove vse
MINISTER ZA DENARJE – ime pove vse
MINISTER ZA VOJAKE, ki je kasneje MINISTRICA ZA VOJAKE – sicer
pa ime pove vse
PRISLUŠKOVALEC – oče šestih, vedno lačnih otrok, ki krvavo potrebuje
svojo službo
PRISLUŠKOVALČEV SIN – zelo ambiciozen, tako zelo, da je postal
prisluškovalec

VOJSKA, KI SE BORI ZA PRAVO STVAR
VOJSKA, KI SE TUDI BORI ZA PRAVO STVAR

LAJEŽ PSOV – nikoli ne nastopi, čeprav je vedno tu

Kletvica je vedno ena beseda, čeprav se zdi, da se v njej skriva več kletvic. Kletvice so jako nedolžne, kot se za te kraje spodobi.

Prvi prizor

Dvorana v vojvodski palači.

Od zunaj in od nekje zelo daleč se sliši lajanje in tuljenje potepuških psov.

Vojvoda osamljen sedi na vojvodskem kamnu.

Prvi minister vstopi.

PRVI MINISTER: Hudo je, veliki vojvoda.

VOJVODA: Vedno je. Prekletsvehudičev! Zakaj bi tokrat bilo drugače?

PRVI MINISTER: Znamenja so slaba.

VOJVODA: Vedno so. Naredi tako, da bodo dobra,
potem pa so lahko takoj spet slaba.

PRVI MINISTER: Tokrat je še nekaj več.

VOJVODA: Spet so proti. Eni in isti, si mislim.

PRVI MINISTER: Teh smo vajeni. Tako ali tako so naši.

Brez tistih, ki so proti, niti videti ne bi bilo,
da je v deželi red. Malo kaosa daje vtis,
da je država v čvrstih rokah svobode.

VOJVODA: Ne modruj! Buteczagamani! Moj prvi minister si, ne modrec.
Kaj te teži; povej, česa se bojiš, razen za svojo službo.

PRVI MINISTER: Znamenja so strašna. Žita ni. Zgnilo je.

Vode ni. Presušila se je. Psi so se strgali z verig
in pobegnili v gozdove. Epidemija davi med dojenčki.
Srednja generacija nam je scagala. Mlajša pobegnila.
Ljudje posedajo po vogalih. Nihče ne hodi več v opero.
Šolarji se mečejo skozi okna. Učiteljice ne verjamejo
več v smisel svojega poklica in se v prostem času
kurbajo za drobiž. Hude reči se dogajajo na vseh nivojih,
vojvoda! In ne vemo, zakaj. Ne vemo, kako. Brez cilja
tava tajna policija. Vojska pije. Bankirji lažejo. Vse oči
so uprte v vas, moj vojvoda. Rešite mesto, rešite podeželje.
Strašna pošast permanentne krize se bliža...

VOJVODA: Metertravnatozafurano! Predolgi stavki, predolgi stavki!!
Skrajšaj, govedo, skrajšaj, skrajšaj!

Prvi minister nemudoma skrajša.

PRVI MINISTER: V riti smo, veliki vojvoda.

Vojvoda prikima in si modro pogladi srebrne lase.

VOJVODA: Prav je to, kar si povedal. Pronicljivo analiziral.
Verjetno si najel zelo drage svetovalce?

PRVI MINISTER: Kot je v navadi.

VOJVODA: In vsi so tvoji sorodniki? Po ženini strani. Predvidevam.

PRVI MINISTER: Kot je v navadi.

VOJVODA: Ampak, povedal si prav. Skoraj prav. Rekel si:
Ne vemo, zakaj. Ne vemo, kako. In prav si rekel.
Bistvenega pa vseeno nisi povedal. Zato pa si samo prvi minister.

PRVI MINISTER: Tisoč let sem z vami. Od same zmagovite vojne.

VOJVODA: Premalo, da bi se naučil, da se v takšnih kriznih časih,
ko polja gnijejo in ljudje posedajo po vogalih s steklenimi,
apatičnimi očmi, da se v takšnih časih, ko je vse v riti, vedno
postavi vprašanje: *Kdo? Kdo?? Kdo* stoji za vsem tem?
Kdo je krivec? Ker vedno je *kdo*. Nikoli ni *nihče*. Nikoli
samo splet naključij, nikoli *kar tako*, vedno samo: *Kdo?* Razumeš?

PRVI MINISTER: Razumem.

VOJVODA: Razumeš ti mojo gnilo leseno nogo! Nič ne razumeš!!
Poišči mi ga! Tega, ki je *kdo*. Tega, ki stoji *zadaj*. Ko ga najdemo,
ko ga razkrinkamo, bo dežela rešena. Voda bo, čeprav je ne bo,
polje bo, čeprav bomo žito uvozili, naslikali, kupili namesto žita travo,
saj je vseeno, če ni kruha, bo pa manj debelih, ha! Samo,
da se ve, *kdo* je kriv.

PRVI MINISTER: Se bom potrudil, vojvoda.

VOJVODA: Da te ne vidim, dokler ne urediš! Spotoma pokliči mojo leno in grdo hčer. Ne bi je rad videl, ampak moram.

Spet lajanje in tuljenje psov.

VOJVODA: In utišaj pse! Pribij jih na plotove, pasjajimmatergarjava! Naj si enkrat za vedno zapomnijo, da se v moji deželi ne laja!

Prvi minister ubogljivo prikima in odide.

Drugi prizor

*Dvorana v vojvodski palači.
Grda hči vstopi.*

GRDA HČI: Oče.

VOJVODA: Res si spaka.

GRDA HČI: Hvala.

VOJVODA: Imaš koga?

GRDA HČI: Ne.

VOJVODA: Kako to? Lahko bi te kdo vzel, že zaradi prijaznosti do velikega vojvode. Da bi zlezel meni v rit.

GRDA HČI: Nočem tega.

VOJVODA: Boljše je kot nič.

GRDA HČI: Sprijaznila sem se.

VOJVODA: Da si grda.

GRDA HČI: Da bom ostala sama.

VOJVODA: Tudi prav. Kaj pa tvoja sestra? Moja lepa hči?

GRDA HČI: Kurbá se. Razplojuje.

VOJVODA: Bravo!

GRDA HČI: Pa ji ne bo ratalo. Jalovki.

VOJVODA: No, no! Tvoja sestra je.

GRDA HČI: Sovražim jo.

VOJVODA: Sovrašтво je lepa stvar. Stimulira nas.

Brez sovrašťva ne prideš na oblast. Ampak sorodstvo je pa le sorodstvo. Kri ni voda. Zato, draga moja spaka, ne govori grdo o lepotici. Naj se kurbá. Mogoče se bo pa kaj prijelo in bo deželá dobila potomca. Ker jaz sem večén, ampak večnost ima kljub vsemu svoj kratki konec.

GRDA HČI: Vse fante mi je prevzela.

VOJVODA: Bodi resna! Grda si. Normalno, da so šli z njo.
Če imaš na izbiri lepoticó in grdobó, izbereš lepoticó.

GRDA HČI: Ti si izbral mamó, ata.

VOJVODA: Časi so bili hudi. In bil sem klošar. Ona pa vojvodova hči. Nisem imel izbire. Sicer bi umrl od lakote. Delala je v razdeljevalnici hrane. Bila je grda, ampak dobra. Dobrota ni vedno lepa. No, glavno, da bom imel vnuka, moškega za nadaljevanje. Ko bom dobil vnuka, bom šel v zasluženó penzijo. Čez nóč bom postal dober človek. Dedek. Na tale knežji kamen, ki smo ga z muko preko gora privlekli, bom samo od daleč še kdaj poškilil. Takrat, ko se bodo delile dividende. Upam, da se bo ena od vaju uspešno razplodila. Sicer pa: za potomce moraš opravljati določene dejavnosti,

moja grda hči, veš to? In moja lepa hči izpolnjuje državljansko dolžnost. In službo. Ni zaman državna sekretarka za družino.

GRDA HČI: Jaz ne bom imela otrok.

VOJVODA: Ti imaš možgane. Eni imajo telo, drugi možgane.
Po navadi to dvojce ni združeno. Jih pač ne boš imela.
Zato ti bo pa ostalo več časa za kulturo. Opera.
Drama. Koncerti. Galerije. Knjige. Lunaparki.

GRDA HČI: Ukinil si jih.

VOJVODA: Nisem. Lunaparke sem pustil. Kar se je izkazalo za zelo vizionarsko. Edina kultura, ki nekaj šteje, je kultura za zabavo! Lunaparki so za to idealni. Ljudje pijejo pivo, jejo sladkorno peno, grejo na ringlšpil in potem bruhajo na svet. In so zadovoljni. Ni jim treba o spremembah razmišljat.

GRDA HČI: Ringlšpile si pustil. Knjige si ukinil.

VOJVODA: Res? A veš, da se sploh ne spomnim!

GRDA HČI: Ljudem ni bilo všeč. Protestirali so. Organizirali so protestne shode.

VOJVODA: Ja, tega se pa spomnim! Policija je bila v pripravljenosti. Pa ni bilo treba. Pred vojvodsko palačo jih je prišlo protestirat... Čakaj, da pomislim, osem ali devet. Komično. Bila je zima. Nekakšen praznik nekakšnega pesnika. Policija jim je delila čaj in odeje, sicer bi med protestom lahko še zmrznili.

GRDA HČI: Ampak javno mnenje je bilo vseeno proti.

VOJVODA: Javno mnenje! Porkafikspisan! Javno mnenje!!
Protestirajo ne, sicer so pa proti. *Kje* so proti? te vprašam.
Doma? V sobi? Na skrivaj? *Proti* moraš biti na ulici, ne pa za pečjo! Čudni ljudje. Čudna dežela.

Idealna za vladanje. Vsak obdeluje svoj vrt,
vladar pa vlada neopazno. Res čudni ljudje.

GRDA HČI: Jaz jih pogrešam.

VOJVODA: Ne pogrešaj ljudi. Slej ko prej te izdajo.
Zato je boljše, da jih izdaš prvi. Ljudje so izdajalci
in vladaš jim lahko samo z neprestano izdajo.

GRDA HČI: Knjige pogrešam.

VOJVODA: Pojdi v arhiv tajne policije, tam jih imajo,
v kolikor jih že niso zakurili. Zime so dolge
in ostre. Globalno segrevanje. In dežela varčuje
z gorivom, zato se ne bi čudil, če bi jih metali na ogenj.

GRDA HČI: Nove knjige pogrešam. Pesmi. Zgodbe.

VOJVODA: Ukinili smo jih. Knjige in zgodbe. Posebej še tiste uspešne.

GRDA HČI: Ljudje so bili proti.

VOJVODA: Si že rekla. Nisem gluha. Osem ljudi.

GRDA HČI: Jaz sem bila deveta.

VOJVODA: Veš kaj... Grda si kot smrtni greh, ampak moja si.
Zato bom spet uvedel knjige. Zate. Samo zaradi tebe.
Vsako knjigo v dveh izvodih. Enega zate, enega
za tajno policijo. Pa naj razvozlava pesniške enigme!

GRDA HČI: Hvala, oče.

VOJVODA: Novo leto bo, mogoče je dobro, da pred tem
naredim kaj dobrega. Saj lahko kasneje itak stanje
spet na slabše popravim. Ni noben problem.

GRDA HČI: Hvala, oče.

VOJVODA: *Hvala, oče, hvala, oče!* Ne zahvaljуй se mi.
In ne lezi mi v rit! Ni samo očetovska ljubezen
botrovala dobremu delu. Nekaj hočem v povračilo.

GRDA HČI: Oče?

VOJVODA: Kaj si že?

GRDA HČI: Tvoja grda hči.

VOJVODA: In debela.

GRDA HČI: Močnejše postave, ja.

VOJVODA: Nisi po meni. Jaz sem še vedno, kljub tisočletju,
ki ga imam na grbi, suh in visok in vitalen, še vedno stepski.
Odlično plešem step pa stepah pravadnega spomina... Tvoja mama,
naj ji bodo žale lahke, je bila pa majhna, grda in debela. Bila je
bolj alpski tip. Greš kdaj jokati na njen grob, hčerka moja grda?

GRDA HČI: Vsak teden, oče.

VOJVODA: Tako je prav. No, kaj si že...? Mislim, po funkciji?

GRDA HČI: Državna sekretarka za preteklost, direktorica direktorata za
praznike, dekanica univerze za univerzalno resnico...

VOJVODA: Samo to?

GRDA HČI: Samo.

VOJVODA: No, potem imaš pa dovolj časa! Pobrskej, poišči, izbrskaj,
kdo je tisti, ki je kriv, da ni žita, da ni vode...

GRDA HČI: Ne vem. Nisem jaz za to.

VOJVODA: Ne ugovarjaj. Spet bom uvedel knjige, ti pa najdi krivca!
Nekje med tistimi je, ki skriti v svojih kabinetih

kar naprej nekaj bevskaajo in nergajo sami sebi v brado.
Zanimivo, ko sem bil mlad, smo šli na ulice,
razbili kakšen gobec, zažgali kakšno kanto za smeti...
Zdaj pa se zapirajo v sobe, lezejo v računalnike,
na skrivaj pišejo komentarje in foušarijo drug za drugim.
Nobene revolucionarne akcije več, nič razbitih gobcev,
nič divjih orgij intakodalje intakodalje intakodalje.

GRDA HČI: Mogoče bi tajna policija lažje, prvi minister...

VOJVODA: Je nesposoben. Policija pa brez tehničnih sredstev.
Prvega ministra bom dal streljat. Eksemplarično. Ne vem še, kdaj.
Tako po novem letu. Takrat je čas za to. Ljudje so zmačkani
in jim je vseeno, tistim, ki jim ni vseeno, tisti mu pa itak
streljanje od srca privoščijo. Zato boš ti, moja draga grda hči, to uredila.
Poleg tega dober vladar vedno po različnih poteh išče rešitev.
Hitro, mudi se. Vedno bolj se lahko samo še na svojo kri zanesem.
A ni to tragično? Nikomur več ne moreš zaupat v teh časih.

GRDA HČI: Če najdem tistega, ki je kriv, oče...

VOJVODA: Bom spet natisnil kakšno knjigo. Kaj bi še rada?

GRDA HČI: Rada bi šla ven.

VOJVODA: V park? Na sprehod? Saj lahko greš. Živimo v svobodni deželi.

GRDA HČI: V Pariz, London, Moskvo, Prago, Berlin, New York, Bratislavo ...

VOJVODA: Zakaj pa v Bratislavo? Tam ja ni morja!

GRDA HČI: V Peking, Adis Abebo, New Delhi, Altamiro, Krapino...

VOJVODA: Zato da se ne boš več vrnila, kaj? Nikamor!

Ljubo doma, kdor ga ima. Saj vem, greste, pa se ne vrnete,
če pa se vrnete, prinesete s sabo goro kovčkov neuporabnih cunjic,
predmetov, idej, prevratov, sprememb... Nikamor! Ne za živo
ne za mrtvo glavo ti ne dovolim! Pika. Zgini, da te ne vidim, pogoltnica!

Grda hči odide.

VOJVODA: Materkozjopofarbano! Kako je grda! Saj to že ni več normalno.

Psi od nekje daleč zalajajo. Kratko in silovito.

Tretji prizor

Spalnica pri lepi hčeri.

Lepa hči in pesnik v postelji. Verjetno takoj po ljubezenskem dejanju.

PESNIK: Lepo kožo imaš. Lepe vdolbine.

Pod pazduhama, med nogami, za vratom,
za koleni. Ližem tvoje vdolbine,
kot bela kača belo kamenje.

LEPA HČI: Čisto nič te ne razumem, dragi pesnik,
ampak se vseeno blazno dobro sliši.

Pesnik zanosno nadaljuje.

PESNIK: Ustnice se prebujajo kot vedno,
rahlo priprte, toliko da pobegne vzdih,
roke se prebujajo kot vedno,
objem zatipa preko rjuh na slepo,
kolena se prebujajo kot vedno,
razmaknejo ožino, da zadiši morje,
trebuh se prebuja z mlekom,
odpre ravnino med dojkama,
beseda se prebuja kot vedno,
ena sama, komaj slišna zasika,
ne kot kača, kot tenko, kot jutranje,
kot steklo, ki steče preko ustnic,
preko rok, med koleni, preko trebuha,
steklena misel kot objem široka
in gladka, moja ljuba, edina in draga.

LEPA HČI: Bravo! Ti bi moral nastopati na televiziji.
Bom rekla očetu, on je velik ljubitelj...

PESNIK: Ukinil je knjige.

LEPA HČI: Pustiva to.

PESNIK: Kakšen ljubitelj je potem?

LEPA HČI: Ljubitelj... Ljubitelj vsega. Tako kot ti.

PESNIK: Res je, ljubitelj sem: ljubim te,
lepa hči, tvojega očeta pa sovražim!

LEPA HČI: Tako je prav. Moj očka vedno reče:
*Ljudje me morajo sovražiti, ker samo
tako jim lahko nemoteno vladam.*

PESNIK: Tvoj oče je neumen primitivec.

LEPA HČI: Tudi to je rekel: *Vladar mora biti primitiven.
Primitiven vladar je uspešen vladar.*

PESNIK: Tvoj oče govori neumnosti.

LEPA HČI: Pa ne tako zelo. Če ljudje sovražijo oblast,
potem so slepi. Ker sovraštvo zaslepi. In slepca
lahko vedno pelješ žejnega čez vodo.
Če pa je vladar še primitiven povrhu,
potem se pa sploh idealno ujame z ljudstvom,
kajti vsako ljudstvo je primitivno. Če ne bi bilo
primitivno, ne bi bilo ljudstvo, se mogoče motim?

PESNIK: Molči! Lepa si samo takrat, ko molčiš.

LEPA HČI: Misliš, da nimam prav? Ko je očka ukinil
simfonični orkester, ni nihče niti opazil.
Ko pa je ukinil gasilske veselice,
so šli vsi na ulice. Komaj jih je prepričal,
da je bila ukinitev prvoaprilska šala.
Čeprav smo bili sredi vročega poletja.

PESNIK: Tvoj oče je strup za to deželo.

LEPA HČI: Tudi jaz tako mislim.

PESNIK: Potem si na moji strani?

LEPA HČI: Dokler me ljubiš, sem na tvoji strani.

PESNIK: Predolgo že zastрупlja deželo,
zato ga bova zastрупila.

Lepa hči razmišlja. Vendar ne dolgo.

LEPA HČI: Prav.

PESNIK: Prav?

LEPA HČI: Ja, prav. Že dolgo ni bilo na vrhu
kakšne vojvodinje, kakšne ženske.
Skrajni čas bi bil, da ženske prevzamemo
svet v svoje roke. Poleg tega že vrabci
čivkajo, da je naš spol zapostavljen. Čas je,
da zmagamo v svetovnem merilu!
Že dolgo sanjam, da bi bila *vojvoda*.

PESNIK: Zato bi ubila očeta?

LEPA HČI: Če je treba izbirati med ljubeznijo do očeta
in ljubeznijo do domovine in lastnega spola,
se žrtvujem in izberem domovino in spol.
Poleg tega mi je dolgčas. Zelo dolgčas, moj ljubi pesnik.

PESNIK: Pri meni dolgčas?

LEPA HČI: Ne, ti si kratkočasen. Ampak kratkočasje
se lahko kaj hitro spremeni v dolgočasje.
Trebja je reagirati preventivno. Torej, mislim,
da bi rada postala *vojvoda*. In ti boš moj vojvoda.

PESNIK: Jaz sem pesnik.

LEPA HČI: Saj si lahko vojvoda in pesnik.
Eno je služba, drugo poslanstvo.
Poleg tega bom jaz vladala, ti boš za zraven.

PESNIK: Nočem biti *za zraven*.

LEPA HČI: Imel boš plačo. Pesnik s plačo boš.
In s palačo. Vojvodsko.

PESNIK: Jaz sem najrajši vojvoda tvojega telesa, lepa hči.

LEPA HČI: To si že.

PESNIK: In pa vojvoda svoje svobodne pesmi.

LEPA HČI: Urejeno. Ko odstraniva očeta in prevzamem
deželo, boš moj osebni svobodni pesnik.

PESNIK: Ne morem. Ne smem. Pesem ni svobodna,
če je v službi oblasti. Pesnik je zato na svetu,
da je vedno malo slabe volje, da vedno laja na kralja,
na vladarja, na vojvodo. Pa tudi v luno.

LEPA HČI: Saj boš lahko. Tudi v luno.

PESNIK: Ne bom mogel.

LEPA HČI: Delala se bova, da se ne poznavata.
Še naprej bova ljubimca. Ti se boš samo pretvarjal,
da lajaš name, jaz pa se bom delala,
da sem jezna, ker lajaš name.
In karavana bo šla mirno naprej.

PESNIK: Kaj pa, če te bom zares razjezil?
Ker pesem je dobra samo takrat,
kadar vladarja zares razjezi.

LEPA HČI: Potem te bom zaprla.

PESNIK: Vidiš!

LEPA HČI: K meni v spalnico. In boš delal pokoro.

PESNIK: O, to pa rad.

Se vroče objameta in zavalita na posteljo.

Četrti prizor

*Še vedno spalnica pri lepi hčeri.
Lajanje in tuljenje psov se sliši od nekje zelo daleč.
V ozadju se nenadoma pojavi grda hči.*

GRDA HČI: Motim?

LEPA HČI: Vedno motiš.

GRDA HČI: Prišla sem...

LEPA HČI: Ravno, ko sva se s pesnikom hotela malo povaljat.
Nikoli ne vem, koliko časa stojiš v mraku in naju gledaš.
Ti kar povem, grdoba, ne dam ti pesnika! On je moj. Samo moj!

GRDA HČI: Najin oče me je poslal.

LEPA HČI: Naravnost k meni v spalnico?

GRDA HČI: To ne.

LEPA HČI: Potem pa spokaj!

GRDA HČI: Obljubil je, da bo spet uvedel knjige.

Pesnik navdušeno plane s postelje.

PESNIK: Knjige?

GRDA HČI: Ja. Knjige. Romane.

Pesnik navdušeno plane.

PESNIK: V verzih?

GRDA HČI: Tudi v verzih.

PESNIK: Kaj pa ode? Sonetne vence? Haiku pesmi?

GRDA HČI: Obljubil je.

PESNIK: Potem pa le ni tako slab. Mogoče bom lahko zdaj končno tiskal svoje Poezije.

LEPA HČI: Kakšna narcisoidna živina si, pesnik!
Za pesniško zbirko bi izdal svoje prepričanje.

PESNIK: Pesniška zbirka je več od prepričanja.

LEPA HČI: Še malo prej si me nagovarjal, naj ga zastrupim.

PESNIK: Samo metaforično. Samo v prispodobi.

GRDA HČI: Vojvoda išče krivca.

PESNIK: Jaz nisem kriv! Jaz sem pesnik.

GRDA HČI: Krivca za vse, kar je v deželi narobe.

PESNIK: Ga bo že našel. Vedno ga je.

LEPA HČI: Ženska na oblast! Pa bo vse prav.

GRDA HČI: Imaš katero posebej v mislih?

LEPA HČI: Kaj *katero*?

GRDA HČI: Žensko.

LEPA HČI: Tako na splošno sem rekla. Morala pa bi biti lepa.
Samo to vem. Da bi lahko ljudstvo vsaj ob državnih
proslavah kaj lepega videlo.

GRDA HČI: Lepih žensk ni več.

LEPA HČI: Aja? Se ti zdi?

GRDA HČI: Odšle so v tujino čistit po hišah.

LEPA HČI: Kaj pa jaz? Jaz sem pa zrak ali kaj?

GRDA HČI: Naju očka ne bo nikoli pustil stran.

LEPA HČI: Jaz tudi nočem stran. Imam vse ugodnosti.
Kočije, avtomobile, žičnice, smučišča, odprt račun,
vsake toliko sem na naslovnica revij... Svojega
lastnega pesnika imam. Kaj mi manjka?

GRDA HČI: Življenje. V tej deželi ni življenja.

LEPA HČI: Daj, sestra, skidaj se. Dosti mi je kislega modrovanja.
Rada bi se še enkrat s pesnikom pomečkala. Motiš, gravža!

PESNIK: In kdaj bo začel...?

LEPA HČI: Pesnik, hlače dol!

GRDA HČI: Kaj?

PESNIK: Spet tiskati knjige.

LEPA HČI: Najboljši pesnik je nag pesnik!

GRDA HČI: Takoj ko najdem tistega, ki je kriv.

LEPA HČI: Pojdi ga iskat drugam, tečna sestra! Poglej v kuhinjo,
pojdi v hlev, išči med služabniki. Kriv je vedno *batler*.

To bi pa že lahko vedela. A ne bereš več kriminalnih romanov?
Lezi, pesnik, bom sedla nate!

PESNIK: Kriv je on! Vojvoda.

GRDA HČI: Vem.

PESNIK: Tisti, ki je kriv, išče krivca.

GRDA HČI: To je v tej deželi že tradicija.

LEPA HČI: Mimogrede: A v tej *deželi* res ni več zasebnosti?!

Ven, grda spaka! Skidaj se že enkrat! Rada bi imela intimno razmerje.

PESNIK: Kako naj najdemo krivca, ko pa vemo, kdo je?

Vemo in molčimo. Tudi jaz. Nihče ne povzdigne glasu.

Stiskamo se v posteljah. Jemo jogurt za zajtrk

in govejo juho z rezanci za kosilo. Za večerjo gledamo

vedno iste novice, vedno iste okrogle mize,

kjer se nastopajoči trudijo, da bi bilo videti,

kot da se sploh ne strinjajo med sabo.

Ni več upora v nas! Glasu ni več, ki bi kriknil:

Pesnik skoči na posteljo. Dvigne pest kot junak barikad. Zanosno mu steče beseda, ki se vse bolj spreminja v krik.

PESNIK: Čez reko, čez reko, na drugo stran!!

Čez kamenje, čez kamenje, čez nebo!!

Vrzimo čez ramo nazaj jezo kot grivo!

Zahrzajmo čez svet! Čez svet stopímo naprej!

Brez strahu, brez groze, s pogumom v roki, v koraku!

Čez reko, čez reko! Čez reko!!

Sklatimo oblake, razsujmo mesečino,

vse, kar je sivo, spremenimo v rdečino!

Čez svet, čez svet! Naravnost med oči!

Brez zadrg, brez zadreg spustimo z vajeti svoj glas!

Čez čas! Čez čas, ki tuli kot pes pretepen,

in ožgan z lažmi in zlomljen z utežmi

in prevaran od ran.

Zakopan kot deseti brat v lastni deželi.
Čez reko, čez reko! Naravnost v oko!

LEPA HČI: Hlače dol!

Potegne pesniku hlače do gležnjev.

Peti prizor

Dvorana v vojvodski palači.

Psi lajajo.

Vojvoda sedi na vojvodskem kamnu.

Okoli vojvode so zbrani njegovi ministri, minister za denarje, minister za policaje, minister za vojake, minister za jezik.

Vojvoda norí in si puli sive lase.

VOJVODA: Izdaja! Podla izdaja!! In od koga, vprašam?!

No, gnide uradniške, od koga sem tako podlo izdan?

Poteptan, ogoljufan, vržen v stran, zaklan – ne v dobesednem smislu, pomečkan, zbrčan v kot, zahrbtno okoli prinesen, za nos povlečen, izigran in še mnogo tega, česar se ta hip ne spomnim. No, in kdo mi je vse to naredil, vas vprašam, moj vrli ministrski kabinet, *kdo, kdo, kdo* je tako nehvaležen?

Ministri se spogledajo. Skomigajo z rameni.

VOJVODA: Prvi minister, ti povej. Zato pa tudi si prvi! Od koga sem izdan?

Jaz, vaš dobrotnik, ki vam plače daje, ki vam velikodušno odstopa protokolarne palače za vaše požrtije, ki tolerira podkupnine, zakupnine, provizije, utaje davkov, tudi kakšen majhen družinski umor sem vam že spregledal... In zdaj imam v zahvalo kaj? No, prvi minister! *Kaj, kaj, kaj, kaj??*

PRVI MINISTER: Pojma nimam, vojvoda.

VOJVODA: Bom pa jaz povedal. Čeprav imam samo nepopolno osnovno šolo in desetdnevni tečaj mesarjenja.

Vam bom kar naravnost povedal, kaj imam v zahvalo!

V zahvalo imam *izdajo*. Od svoje lastne vlade sem podlo izdan!

PRVI MINISTER: Se strinjam, veliki vojvoda.

VOJVODA: *Se strinjam, se strinjam, se strinjam...* Kaj se strinjaš?! Baba hudičeva!

PRVI MINISTER: Popravek, veliki vojvoda, nisem baba.

VOJVODA: Saj je vseeno, baba, dec, je čisto vseeno!
Prekletababahudičevabrezgat! Preizkušate mojo jezo.
Moj srd. Moj pravičniški srd, ki bo eksplodiral kot vulkanizer!

MINISTER ZA JEZIK: Vulkan.

VOJVODA: Ne popravljalj me, minister za jezik! Vse jezike lahko popraviš, mojegat ne. Si me razumel, vol zarukan! Kataster!!

MINISTER ZA JEZIK: Z vsem spoštovanjem, najbrž ste mislili *kastrat*.

VOJVODA: Mislil sem kataster! Ker *vol je kataster*! Jasno?
Od zdaj naprej je *vol kataster*.

MINISTER ZA JEZIK: S stališča ministrstva za jezik...

VOJVODA: Nisi več minister.

PRVI MINISTER: Vojvoda, točno to sem vam pravkar hotel tudi jaz predlagati.

VOJVODA: Ukinili bomo ministrstvo za jezik. Ne rabimo ga. In to zato, ker bomo ukinili tudi jezik.

PRVI MINISTER: Bravo, vojvoda.

MINISTER ZA DENARJE: Kaj pa davki?

VOJVODA: Davkov ne bomo ukinili. Saj nismo na glavo padli!

MINISTER ZA DENARJE: Če ukinemo jezik, potem tudi ne bo več davka na jezik.

VOJVODA: A smo imeli davek na jezik?

MINISTER ZA DENARJE: Do dva tisoč besed na mesec brez davka, za vse ostalo se plača po posebni davčni stopnji. Branjevke malo manj, saj že po difoltu več govorijo, pisatelji pa več, saj so vedno bolj tiho. Določena davčna pravičnost mora obstajati.

MINISTER ZA POLICAJE: Ampak ljudje so zviti in so jezikali doma, na skrivaj, v shrambah, pod stopnišči, v dvigalih.

MINISTER ZA DENARJE: Še posebej so davke radi utajevali v straniščih.

MINISTER ZA POLICAJE: Na policiji smo se zelo trudili. Akcija *V vsako stranišče še enega državnega uradnika* ni uspela. In to zaradi tebe, financar zagamani. Nisi nam dal sredstev.

MINISTER ZA DENARJE: Za policijo sem dal največ. Osemindvetdeset procentov. Več nimam.

MINISTER ZA POLICAJE: Pokaži!

Minister za denarje obrne žepe.

MINISTER ZA DENARJE: Nimam, res nimam!

MINISTER ZA VOJAKE: Tudi vojski si obljubil osemindvetdeset procentov.

MINISTER ZA DENARJE: Saj sem dal. Vsakemu po osemindvetdeset procentov.

MINISTER ZA VOJAKE: Financar, da te ne bom na gobec!

MINISTER ZA JEZIK: Kaj se pritožujete, jaz že stoletja vodim ministrstvo za jezik brez sredstev.

PRVI MINISTER: Tako je prav.

MINISTER ZA VOJAKE: Nikar ne laži! Ministrstvo za jezik je dobivalo tajna sredstva.

MINISTER ZA JEZIK: To ni res!

MINISTER ZA VOJAKE: Ker spiš z ženo ministra za denarje, ti je dal tudi mojih osemindvetdeset procentov.

MINISTER ZA DENARJE: Zelo me je razbremenil. Kar se moje žene tiče.

MINISTER ZA POLICAJE: To je korupcija.

MINISTER ZA DENARJE: Ne, pač pa pomoč prijatelju.

MINISTER ZA JEZIK: Minister za vojake, pred pričami izjavljam, da te bom tožil zaradi klevetanja. Gre za čast.

MINISTER ZA DENARJE: Tudi jaz bom terjal pravico! Tudi jaz bom tožil. Gre tudi za mojo ženo.

MINISTER ZA VOJAKE: Le dajta! Če moreta! Ministrstvo za pravico smo že davno ukinili, ha! V sodiščih smo odprli fitnes centre. Imam mesečno karto. Že petindvajset let!

VOJVODA: Porkamadonazafurana! Zdaj pa dovolj! Dežela je v globoki krizi, vi se pa kregate med sabo!

PRVI MINISTER: Predlagam, vojvoda, da ukinete vlado. Bom sestavil novo.

VOJVODA: Dobra ideja!

PRVI MINISTER: Moja ideja.

VOJVODA: Streljanje.

Ministri vdano odhajajo na streljanje.

MINISTER ZA POLICAJE: Pa ravno sem začel reformo policije.

MINISTER ZA VOJAKE: Moj lastni resor me bo eksaltiral.

MINISTER ZA JEZIK: Eksektiral se reče.

MINISTER ZA VOJAKE: Zdaj je itak vseeno.

MINISTER ZA DENARJE: Vojvoda, opozarjam, da bodo stroški.

VOJVODA: Ceneje bo, kot pa če vas zaprem.

MINISTER ZA DENARJE: S tem se pa strinjam, ja.

*Ministrska ekipa odide.
Vrata palače se zaprejo za njimi.*

PRVI MINISTER: Prav ste naredili, moj vojvoda, da ste ukinili vlado.

VOJVODA: Hočem novo. Nobenega brezvladja. Takoj!

PRVI MINISTER: Že zjutraj sem spisal seznam.

VOJVODA: Odlično.

PRVI MINISTER: Sami dobri kadri. Mladi. Perspektivni. Ne skorumpirani, še nikoli kaznovani, brez pretiranih ambicij, njihova edina ambicija je delo, delo in še enkrat delo za blagor dežele.

VOJVODA: Bravo! Vsake toliko je treba pomladiti vlado. Novi obrazi, nove ideje.

PRVI MINISTER: Se globoko strinjam.

VOJVODA: Pa bodo zmogli?

PRVI MINISTER: Roko dam v ogenj.

VOJVODA: To si bom pa zapomnil.

Šesti prizor

*Še vedno dvorana v vojvodski palači.
Psi silovito zalajajo nekje zelo daleč.
Grda hči vstopi pri stranskih vratih.*

GRDA HČI: Oče, prišla sem.

VOJVODA: Moja grda hči, zakaj imam vedno občutek, da zalajaš, namesto da bi potrkala.

PRVI MINISTER: Vedno znova me preseneti, kako je ta otrok grd.
Po vaši pokojni soprogi se je vrgla, vojvoda.

VOJVODA: Kaj bi rada, grdoba?

GRDA HČI: Iskala sem tistega, ki je kriv.

Od zunaj se zasliši vojaško povelje.

GRDA HČI: Bila sem pri sestri.

*Salva strelskega voda.
Grda hči se skoraj razveseli.*

GRDA HČI: Se je že začelo?

PRVI MINISTER: Ne, samo vlado smo zamenjali.

VOJVODA: No, in? Si ga našla? Krivca?

GRDA HČI: Vsi krivci so pobegnili. V deželi ni več nobenega, ki bi bil kriv.

VOJVODA: Kaj pa me potem nadleguješ, gravža trapasta! Delo imam.
Sestavljam nov kabinet ministrov...

GRDA HČI: Moja sestra je v slabi družbi.

VOJVODA: A se drogirajo?

GRDA HČI: S pesnikom se družim.

VOJVODA: Ah! Sem si oddahnil. Ker droga je res hudič.

PRVI MINISTER: Lahko ste brez skrbi vojvoda, naši imajo strogo prepoved prodajanja trdih drog družinskim članom vlade.

VOJVODA: Naj se družī s pesnikom! Pesniki niso nevarni. Mogoče bom pa le dobil vnučka. In se bova skupaj igrala kupčke podirat.

GRDA HČI: Mislila sem, oče, da te zanima, s kom se sestra družī.

VOJVODA: Ljubosumna si, moja grda hči. To ni lepo. Če želiš, ti pošljem regiment topničarjev, da ti podoknico zapojejo.

GRDA HČI: Žalostna sem.

VOJVODA: No, žalost ni novica. Je že kaj prišlo na tvoje grdo uho. Ker, brez zamere, ljubica, ušesa imaš pa zares grdo velika.

PRVI MINISTER: Neverjetno! Človek kar ne more umakniti oči od njih.

VOJVODA: No, kaj si še slišala? Poročaj!

GRDA HČI: Vsi te imajo radi, očka. Vsi ti še vedno pripisujejo zasluge za zmago v vojni. Devetindevetdeset cela sedem procentov dežeje je na tvoji strani.

VOJVODA: Kaj pa umor?

GRDA HČI: Prosim lepo?

VOJVODA: Zastrupitev.

Grda hči se zmede. Vendar samo za kratek hip.

GRDA HČI: Jaz sem bila proti.

VOJVODA: Res?

GRDA HČI: Bi bila tu, če ne bi bila proti?

VOJVODA: Nismo slišali.

GRDA HČI: Kaj, očka moj?

PRVI MINISTER: Da si bila proti, gospodična.

Prvi minister tleskne s prsti. Izza knežjega kamna vstane prisluškovalec. Prisluškovalec monotono in brez pretiranih čustev obnovi del pogovora v spalnici Lepe hčerke.

PRISLUŠKOVALEC: *Lepa hči: Še malo prej si me nagovarjal, naj ga zastrupim. Pesnik: Samo metaforično. Samo v prispodobi. Grda hči: Vojvoda išče krivca. Pesnik: Jaz nisem kriv! Jaz sem pesnik. Grda hči: Za vse, kar gre narobe.*

Prvi minister spet tleskne s prsti. Prisluškovalec utihne.

VOJVODA: *Ha! Nisi bila!!! Nisi bila proti, moja grda hči. Nisi znorela, nisi dobila božjastnega napada, kot bi ga morala vsaka zvesta grda hči. Nisi začela tuliti (tuli) O, to pa ne!! Mojega očita pa že ne boste zastrupili! Policija!!Policija!!!*

PRVI MINISTER: *Še sreča, da imamo prisluškovalce.*

VOJVODA: *Ja, kljub tehnologiji se živa, človeška sila še vedno najboljše obnese.*

PRVI MINISTER: *Prisluškovalec, pohvaljen!*

PRISLUŠKOVALEC: *Hvala.*

VOJVODA: *Prvi minister, poskrbi, da bo dobil ustrezno nagrado.*

PRISLUŠKOVALEC: *O! Veliki Vojvoda... Ko ste že ravno omenili nagrado... Že pred petindvajsetimi leti sem zaprosil za dodatek. Za malico in za prevoz na delo...*

VOJVODA: *Maršpodganasivazahojena! Vedno nekaj hočete! Človek je za hip dober z vami, pa takoj hop, me ugriznete v komolec. Jaz prst, odtrgate mi pa celo roko. Nezaslišana človeška pogoltnost!*

PRISLUŠKOVALEC: *Veliki vojvoda... Delovne razmere so res težke. Da sem dobil ustrezno informacijo, sem tri dni ležal pod posteljo. Brez hrane in pijače. In brez odmora. Namočen v lastne telesne sokove.*

PRVI MINISTER: Hvaležen bodi, da imaš službo. Že davno bi te lahko zamenjali z napredno tehnologijo. Samo politiki velikega vojvode se lahko zahvalite, da še imate delovna mesta.

VOJVODA: In to zato, ker imam res izjemno razvit socialni čut. Ni mi vseeno za delovne ljudi naše dežele. Kot lev se borim za delovna mesta svojih deželanov, do krvi, do kosti se borim! Hvaležnosti pa nobene!!

PRVI MINISTER: Delovna mesta so v naši deželi svéta!

VOJVODA: Zadovoljen bodi s pisno nagrado. Z eno takšno lepo plaketeto.

PRISLUŠKOVALEC: Doma imam stene namesto s tapetami polepljene s plaketami.

VOJVODA: No, vidiš! Zdaj pa za vojvodski kamen počepni in opravljaj svoj posel in poslanstvo, kajti biti prisluškovalec je narodno poslanstvo! Že tradicionalno!

PRVI MINISTER: Amen.

PRISLUŠKOVALEC: Na veke vekov.

Prisluškovalec počepne za vojvodski kamen.

VOJVODA: No, kje smo ostali... Aha, moja grda hči... Nisi se zame postavila, nisi se uprla, zato te bom kaznoval. Streljanje!

PRVI MINISTER: Veliki vojvoda, če vas smem spomniti, kri ni voda...

VOJVODA: Saj res! Potem pa v omaro! Za kakšni dve uri. In potem k terapevtu. Na šok terapijo.

GRDA HČI: Očka! Samo v omaro nikar! Nisem bila proti samo zato, da bi zarotnika mislila, da sem na njuni strani, hkrati pa sem takoj prišla k tebi... moj dragi očka... Slej ko prej bi ti povedala, a si me prehitel. Nisi me pustil do besede. Še nekaj je... Kar je najhujše...

VOJVODA: Metertravnatozafurano! Predolgi stavki! Predolgi stavki!! Znorel bom. Krajše, krajše!!

Grda hči nemudoma skrajša poročilo.

GRDA HČI: Ona hoče postati vojvoda.

VOJVODA: Kaj?! Tega pa nisem slišal.

Prvi minister tleskne s prsti. Izza knežjega kamna vstane prisluškovalec.

PRISLUŠKOVALEC: *Lepa hči: Ženske na oblast! Pa bo vse prav.*

Grda hči: Imaš katero posebej v mislih? Lepa hči: Morala bi biti lepa. Samo to vem.

Prvi minister tleskne s prsti. Prisluškovalec takoj spet počepne za knežji kamen.

GRDA HČI: Mislila je nase.

VOJVODA: Ne ga srat! Ona hoče biti vojvoda! Kako, da mi je to ušlo.

PRVI MINISTER: Meni tudi.

Vojvoda v togoti in razočaranju vije roke in si puli sive lase.

VOJVODA: Podlo, podlo, podlo, podlooooo!

GRDA HČI: Jaz sem ji izvabila priznanje. Jaz sem jo vprašala, če ima katero posebej v mislih.

VOJVODA: Bravo, moja grda hči! Daj, da te očka objame!

Jo objame in jo objema, kot se za vojvodo spodobi. Tudi razjoka se. Kot se za vojvodo spodobi.

VOJVODA: Tako sem ganjen. Samo tebe imam. Zdaj to vem.

Če bi te dal streljat, bi bilo tako, kot da bi ukazal:

Streljajte v moje srce! Živina sem. Nevzgojena in brutalna

živina. Ampak ne morem pomagat. Takšna je moja nrav. Narodna genetika. Po krvi poslana, v kri in jetra dana že pred tisoč leti. Mi oprostiš, moja grda hči? Mi sploh lahko oprostiš? Starcu nespametnemu, obloženemu s težo let in starosti. Kordelija moja, kako je to čudno, pes ima dih, celo podgana, le ona, Kordelija...

Grda hči se nekako le izvije iz očkovega objema.

GRDA HČI: Očka, pusti zdaj to! Vlado bo treba sestaviti, deželo spraviti spet v red in blagostanje...

VOJVODA: Ja, seveda, seveda... zaneslo me je. Oprostite. Čustven človek sem. Nadarjen za umetnost.

Psi lajajo. Tokrat se zdi, da že bliže vojvodski palači.

Sedmi prizor

Še vedno dvorana v vojvodski palači.

Vrata se odprejo. Vstopi nov ministrski kabinet. Ministri: minister za denarje, minister za policaje, minister za vojake, minister za jezik. Novi ministri so seveda istih obrazov kot njihovi predhodniki.

PRVI MINISTER: Vojvoda, nova vlada!

VOJVODA: A jih nisem streljal?

PRVI MINISTER: To je popolnoma nova garnitura.

Novi ministri se poklonijo vojvodi.

Minister za denarje pristopi.

MINISTER ZA DENARJE: Hvala za zaupanje, vojvoda.

VOJVODA: Zelo ste podobni...

MINISTER ZA DENARJE: Očetu, vem. In sram me je.

*Minister za denarje odstopi.
Pristopi minister za policaje.*

MINISTER ZA POLICAJE: Obljubljam, da bom najboljši minister za policaje.
Boljši kot je bil moj oče.

*Minister za policaje odstopi.
Pristopi minister za jezik.*

MINISTER ZA JEZIK: Hvala, vojvoda, da ste mi ubili očeta. Sin mora vedno ubiti očeta. Prihranili ste mi zoprno opravilo. Neskončno sem vam hvaležen.

*Minister za jezik odstopi.
Pristopi minister za vojake.*

VOJVODA: Vi pa ste... Pravzaprav niste... Podobni očetu.

MINISTER ZA VOJAKE: Jaz sem njegova hči. In sramujem se tega.
Vojska mora imeti ministra za vojake, ne pa ministrice.
Joški grejo stran, moj vojvoda, takoj ko dobim prvo plačo.

Minister za vojake odstopi.

VOJVODA: Tako je prav. Joški so za dobrega vojaka velika ovira.

Ministri levico položijo na srce, desnico pa dvignejo v svečani zaobljubi.

VSI: Obljubljam, da bomo služili velikemu vojvodi.
Nekaj malega pa tudi rodni deželi. Prisegamo!

Se poklonijo.

VOJVODA: Zdaj pa na delo! Razmere so izredne, zato bomo imeli izredno sejo. Več izrednih sej. Izredno sejo vseh izrednih sej! Mater vseh izrednih sej!

GRDA HČI: Kaj pa jaz?

VOJVODA: Si še tu, grduha! A nisi v omari?

PRVI MINISTER: Potem ste si premislili, moj vojvoda.

VOJVODA: Saj res! Aha! Pojdi k moji lepi hčeri in še malo povohljaj. Pesnik me zanima. Mogoče bi bil pa lahko on krivec za vse? Pesniki so strup naroda. Saj smo slišali, da me je hotel zastrupiti? Pohiti, pohiti, da si ne premislim in te ne stlačim v omaro!

*Grda hči nemudoma odhiti.
Vojvoda prišepne prvemu ministru.*

VOJVODA: Pošlji prisluškovalca za njo.

PRVI MINISTER: Je že zdavnaj na svojem delovnem mestu.

Vojvoda objame prvega ministra.

VOJVODA: A si moreš misliti, moj prvi minister, v kako pokvarjenem svetu živimo! Niti svoji lastni hčerki ne zaupam več, svoji lastni krvi!

Vojvoda se obrne k svojim ministrom.

VOJVODA: In kdo je kriv, da je temu tako, vas vprašam? Kdo? No, odgovorite mi!

Nezaupanje vlada svetu. Banke ne zaupajo varčevalcem, policaji ne zaupajo lopovom, vojaki ne zaupajo generalom, celo potrošniki ne zaupajo več tistim drobnim črkam na zadnji strani artiklov. Vlada ne zaupa ljudstvu in sodniki ne zaupajo rdečemu križu... Sranje! Sranje!!! In kdo je temu kriv? Kdooooo? Veste? Ne veste. Streljanje! Takoj na streljanje! Hočem novo vlado!

PRVI MINISTER: Veliki vojvoda, mogoče bi vseeno še prej poskusili s prvo sejo.

Vojvoda se zamisli. Pa ne preveč.

VOJVODA: Imaš prav. Najprej seja, potem pa streljanje.

Osmi prizor

Spalnica pri lepi hčeri.

Psi lajajo in tulijo. Pesnik stoji na postelji in zanosno recitira.

Lepa hči leži na trebuhu in ga zaljubljeno gleda.

PESNIK: Moral bi kričati o bolečini sveta, ne pa šepetati o ljubezni!

Moral bi na sever, na jug, na vzhod in zahod
odpreti svoj glas! Bi moral. Namesto da ležim
na tvojih prsih, lepa hči, bi moral na dolgo pot.
Ljubezen je poslanstvo pesnika. Resnica pa je smisel
in najvišja lepota. Krik naj bo in ne jalova šepetanja!

LEPA HČI: Jalova? Jaz?

PESNIK: Pesem ni v oblinah, ne v koži, ne v žametnih očeh,
ki jih nima lepotica... Pesem je v resnici.

LEPA HČI: Nehaj! Dolgočasiš me s to tvojo *resnico*. Zmešalo se mi bo.
Resnica že že. Ampak meni je dolgčas. Kaj ko bi raje kaj zapel.
Kot trubadurji ali vsaj kot soliden popevkar. Ušesa me bolijo
od besed. Rada bi kaj lepega. Kaj melodičnega. Kaj komercialnega.

PESNIK: Besede so najlepše.

LEPA HČI: Če moram izbirati... Imam pa že rajši tvoje roke,
ki veselo zašarijo po meni, kot pa besede, besede, besede...

Pesnik se zamisli.

PESNIK: Čutim, lepa hči, da je najino razmerje v krizi.

LEPA HČI: Če me boš zapustil, te bom zatožila očku in ne boš
nikjer dobil službe. Umrli boš od lakote. Žrl boš stare knjige.
In dnevne časopise. Grel se boš z njimi. Pokrival se boš z njimi.

PESNIK: Saj ne misliš resno.

LEPA HČI: Mogoče mislim, mogoče ne mislim.

Lepa hči objame pesnika.

LEPA HČI: Pomagaj mi, da postanem *vojvoda*!
Zadnje čase si želim samo še tega. Tega si
želim celo bolj kot zmage na lepotnem tekmovanju.
In ti si tega kriv. Ti si prvi rekel: *Dajva, zastrupiva ga!*
Mene si zastrupil. Ponoči se zbujam in se vidim na
vojvodskem kamnu. V tisti kratki turkizni oblekici.
Turkizna barva in barva sivega knežjega kamna
se tako strastno ujemata! Letos je to blazno *in*.

PESNIK: Ampak *novi vojvoda* pomeni, da je *stari vojvoda* odveč.

LEPA HČI: Ja, saj, to me muči. Do kam lahko seže nehvaležnost hčerke?
Očka nam je uresničil tisočletne sanje, lastnoročno je izrisal
grb in zastavo, česar ne zna vsak voditelj, na ledenike je posadil palme,
Brdavsvo je odsekal najprej levo roko, potem še desno
in na koncu tudi glavo, preplaval je Tiberu sredi zime,
vsi so mu ploskali, pisavo si je izmislil samo zato, da
nam je lahko napisal prvo knjigo, na koncu pa je zmagal še
v najpomembnejši vojni. Zdaj pa ga naj tako nehvaležno odstranim.

PESNIK: Edino moralno dejanje je umor tistega, ki je nesmrten. To so rekli
že stari Azteki. In poglej, kaj vse so dosegli! Piramide in nebo!

LEPA HČI: Če je tako, pa kar stran z njim! Dajva ga zastrupiti!

PESNIK: Pesniki smo bolj za metaforične zastrupitve.

LEPA HČI: Sva že zmenjena, pesnik. Zdaj pa zlezi name! Že dolgo
te nisem videla iz te perspektive. In da ne boš zaspal...

PESNIK: Nikoli ne zaspim.

LEPA HČI: In smrčal.

PESNIK: Nikoli ne smrčim.

LEPA HČI: Noben smrčalec še ni priznal, da smrči. Tudi ko smo jih
grdo mučili.

PESNIK: Pesniki ne smrčimo že po tradiciji. Pesnimo. Smrčimo ne.

Smrčanje. Kratko, vendar jedrnato se zasliši od nekod.

LEPA HČI: No! Še ko bediš, smrčiš!

PESNIK: Nisem bil jaz.

Deveti prizor

*Še vedno spalnica pri lepi hčeri.
Vrata se odprejo. Vstopi grda hči.
Lepa hči plane pokonci.*

LEPA HČI: Evo, smrčalke! Jasno! Od kdaj pa, moja ljuba grda sestra, posmrčimo, namesto da bi potrkali?

GRDA HČI: Prišla sem...

LEPA HČI: Vidim, ja. Grda si, smrčiš in še brez manir si. Vdiraš v tujo intimo.

GRDA HČI: Tokrat me ni poslal očka. Sama sem prišla.

LEPA HČI: Nikoli nisi znala lagat.

GRDA HČI: Res je. Očka me je poslal. Ampak jaz sem vama prišla nekaj predlagat.

LEPA HČI: Vsa strast me je minila. Povej, kaj hočeš?!

GRDA HČI: Vojvoda, najin očka... Če ga mislita zastrupiti... Nisem proti.

PESNIK: Bila je samo misel. Metafora. Prispodoba.

LEPA HČI: Pravkar sva nekaj malega govorila o tem.

GRDA HČI: Z vama sem!

LEPA HČI: Kar tako?

GRDA HČI: Kar tako!

Lepa hči se zamisli. In ji je jasno precej hitro.

LEPA HČI: Se mi že sanja! Hočeš biti vojvoda.

GRDA HČI: Čeprav sem starejša, ti prepuščam to mesto, moja lepa sestra.
Vojvoda si lahko ti.

Lepa hči postane previdna.

LEPA HČI: In kaj hočeš v zameno?

GRDA HČI: Nič.

LEPA HČI: Nič?

GRDA HČI: Nič.

LEPA HČI: In jaz sem figovo drevo, ki leseno gleda in verjame,
da nočeš nič v zameno.

PESNIK: *Figovo drevo, ki leseno gleda.* Lepo povedano.

LEPA HČI: Hitro se učim, ljubi pesnik.

GRDA HČI: Samo odšla bi rada.

LEPA HČI: Kam? Na počitnice?

GRDA HČI: Stran.

LEPA HČI: Samo to?

GRDA HČI: Samo to bi rada v zameno... Da bi se izbrisala iz dežele.
Kot da nisem nikoli bila tu. Kot da nisem tu rojena. Rada bi stran.

LEPA HČI: O, to pa ne bo problema. Ko bom *vojvoda* te lahko celo izženem, če hočeš. In izbrišem. Brezplačno. Naši uradniki so v tem zelo spretni.

GRDA HČI: Rada bi pozabila, da sem bila rojena tu.
Rada bi, da bi se mi spomin zabrisal. Vse podobe iz otroštva.
Spomin na ceste, na ulice, na dvorišča in igrišča,
na vrtce in šole, spomin na ljudi, na obraze.
Rada bi bila tujka. Nekaj drugega. Iz krvi bi rada,
da mi izpraskate sled te dežele, genski zapis domovine,
očeta, matere, rada bi, da me ne bi bilo,
ampak da bi vseeno bila, da bi bila *nekaj drugega*, in drugje.
Brez grba, brez zastave, državljanka ničesar.

PESNIK: Hudo sovraštvo.

GRDA HČI: Rada bi pozabila, da imam sestro,
da sem imela mamo in očeta, da sem bila kdar koli tu,
med temi jalovimi hribi, med temi malimi jezerci,
ličnimi hišicami in plotovi. Med temi zavistnimi
in privoščljivimi obrazi. Rada bi pozabila vse to.
Mi lahko to ponudiš, ljuba lepa sestra?

LEPA HČI: Lobotomija?

PESNIK: Grozno.

LEPA HČI: Če mi pomagaš, da postanem *vojvoda*, bomo uredili ta poseg.
Bo drag, bo. Morali bomo povabiti tuje kirurge, Japonci so v tem
bojda dobri. Okej, na državne stroške.

GRDA HČI: Potem sem z vama.

PESNIK: Zastrupimo vojvodo! Osvobodimo deželo!! Če bo vojvoda odšel,
se bodo mogoče tudi ljudje spremenili. On jim je zgled.

GRDA HČI: Slab zgled.

Smrčanje. Kratko, vendar jedrnato.

LEPA HČI: Spet smrčiš, pesnik. V najbolj svečanem trenutku zarote smrčiš kot star vol.

PESNIK: Nisem jaz.

LEPA HČI: Potem pa ti, moja grda sestra! *Posmrčiš* se na dogovor. Saj sem vedela, z grdobami ni za sklepati zarot.

Spet smrčanje. Spet kratko in jedrnato.

Deseti prizor

Še vedno spalnica pri lepi hčeri.

LEPA HČI: Nekdo smrči.

PESNIK: Jaz nikoli.

GRDA HČI: Prisegam! Smrčanje mi je tuje.

*Prisluškujejo. Smrčanje se nadaljuje.
Pesnik se skloni. Tudi lepa hči se skloni. In grda hči tudi.
Pogledajo pod posteljo.
Zagrabijo in potegnejo na plan prisluškovalca.*

LEPA HČI: Smrčalec!

Prisluškovalec se prebudi. Takoj začne opravljati svoj poklic. Drdra in ponavlja, kar je slišal. Zelo profesionalno.

PRISLUŠKOVALEC: *Grda hči: Potem sem z vama. Pesnik: Zastrupimo vojvodo! Osvobodimo deželo! Če bo vojvoda odšel, se bodo mogoče tudi ljudje spremenili. On jim je zgled. Grda hči: Slab zgled.*

LEPA HČI: Kaaj?

PESNIK: Kar sem rekel, je bilo mišljeno metaforično. Pesnik sem.

PRISLUŠKOVALEC: Nisem spal. Oprostite. Nikoli ne spim na službenem mestu.

LEPA HČI: Smrčal si.

PRISLUŠKOVALEC: Mogoče. Ampak slišal sem vse. In zabeležil. Tudi kadar spim, opravljam službeno dolžnost. Oprostite. Delovni pogoji so slabi. Niti malice mi ne plačujejo, niti nadur, niti prevoza na delo. Imam šest otrok. Težko shajam. In zato včasih zadremam. Oprostite, oprostite.

LEPA HČI: Kdo je ta smrčalec?

PRISLUŠKOVALEC: Prisluškovalec je moje ime in moj poklic.

PESNIK: Pod posteljo?

PRISLUŠKOVALEC: Tam je moje delovno mesto. Vse sem vestno zabeležil.

LEPA HČI: Vohun najinega očeta. Tožibaba! Ovaduh! Špeckahla!!

GRDA HČI: Jaz ga poznam.

PRISLUŠKOVALEC: Mogoče me poznate, mogoče me ne poznate. Jaz samo prisluškujem za svojega delodajalca. Če boste, lepa gospodična, nekoč res postali vojvoda, kot sem uspel slišati in razumeti vaše ambicije, bom z veseljem v vaši službi. V tem primeru, oprostite, ker že zdaj načnem problem, ki me pesti že stoletja, namreč, želel bi si dodatek za nočno delo. V vseh državah ga imajo. Upam, da se bova lahko nekoč dogovorila.

Lepa hči je zelo prestrašena.

LEPA HČI: Nič nisem rekla. Vse ste narobe slišali. Nikoli si nisem želela biti vojvoda.

PRISLUŠKOVALEC: Seveda. Jasno. Oprostite. Nisem jaz zadolžen za interpretacije, za to so druge službe. Jaz samo prisluškujem.

PESNIK: In kaj ste še slišali?

PRISLUŠKOVALEC: Vse.

PESNIK: Vse?

PRISLUŠKOVALEC: Kar nisem jaz, je moj sin. Ga uvajam. Sinko!

Izpod postelje prileze prisluškovalčev sin.

PRISLUŠKOVALČEV SIN: Dober dan.

PRISLUŠKOVALEC: To je eden izmed mojih šestih otrok.

Pet sinov imam in hčerko. Mimogrede, gospod pesnik, moja hčerka obožuje vašo poezijo. Posebej ljubezensko. Ko sem ji povedal za vaše izdatne posteljne aktivnosti, se je še bolj navdušila. Zadnjič je rekla, citiram, profesionalna deformacija pač: *Prisluškovalčeva hčerka: Škoda, ker mu bodo odrezali jezik. Pa tako dober pesnik. Jezikovno zelo bogat!* Konec citata. Nekaj podobnega je nekoč davno rekel kralj Darej tretji za pesnika Hafisa, spet citiram: *Zelo dober pesnik, velika škoda se bo naredila, ko ga bom na kol nataknil.* Malce drugače, ampak smisel je isti.

PESNIK: Jaz sem nedolžen. Moje izrazno sredstvo so metafore.

Metafore pa niso resna zadeva. Kdo pa še danes jemlje resno poezijo, lepo vas prosim!

LEPA HČI: Kakšna reva si, pesnik! V šoli so nas učili, da pesniki pokončno stojijo za svojimi besedami.

PESNIK: Jaz sem modernist. Modernisti smo bolj fleksibilni. Poleg tega, saj stojim! Pokončno! Tega mi pa res ne moreš očitati. Za poezijo stojim pa sploh najbolj pokončno, kar se le da. Politika pač ni zame.

PRISLUŠKOVALEC: Kaj je politika in kaj poezija, bodo odločili drugi. Moja specialnost je poročanje.

GRDA HČI: Vrzimo ga skozi okno.

PESNIK: Zakaj pa mene?

GRDA HČI: Njega! Ovaduha! Tožibabo! Špeckahlo!

PESNIK: Ampak... Zakaj?

GRDA HČI: Če pove vojvodi, gre naš načrt po gobe.

PRISLUŠKOVALEC: Res je. V delovnih obveznostih mi piše: *Vestno poročanje*.

GRDA HČI: Ata naju bo zaprl v omaro, sestra, in potem poslal na šok terapijo.

LEPA HČI: Jaz sem bila itak zavedena.

GRDA HČI: Tebe, pesnik, pa bo streljal skupaj z novo vlado.

PESNIK: Kaj ve pesnik, kaj dela!

GRDA HČI: Vojvoda nam ne bo verjel. Verjame samo prisluškovalcem.
Če prisluškovalca ne vrežemo skozi okno... Adijo, lepa moja sestra, tvoje vojvodstvo.

Lepa hči se takoj določi. Besno se obrne k prisluškovalcu in njegovemu sinu.

LEPA HČI: Skozi okno! Oba!

PRISLUŠKOVALČEV SIN: Zakaj pa mene? A ni ata dovolj?

PRISLUŠKOVALEC: Sine, greva! To je riziko najinega poklica.
Tega ti še nisem uspel povedati, praksa me bo očitno prehitela.

PRISLUŠKOVALČEV SIN: Ampak jaz sem še mlad.

PRISLUŠKOVALEC: Kogar bogovi ljubijo, ga mladega skozi okno vržejo.

PESNIK: Jaz sem proti nasilju že tradicionalno. Mižal bom. Nič nočem videt. In česar ne vidim, tega ni.

Pesnik zamiži. In še pokrije si oči z rokami.

LEPA HČI, GRDA HČI: Skozi okno!!

*Prisluškovalec zagradi sina za roko. Oba stopita na okensko polico.
Odpreta okno.*

PRISLUŠKOVALEC, PRISLUŠKOVALČEV SIN: Za vojvodo! Za domovino!
Za penzijo!

*Skočita.
Okno ostane odprto.*

LEPA HČI: Mislila sem, da si samo grda, tudi kruta si.

GRDA HČI: Nisem kruta, samo tako zelo žalostna!

LEPA HČI: No, prav. Zdaj lahko v miru nadaljujemo.

GRDA HČI: Zmenimo se za strategijo.

LEPA HČI: Strategija je umor.

GRDA HČI: Ne, *umor* je cilj, strategija je načrt.

LEPA HČI: Prav. Vidva s pesnikom ubijeta, jaz prevzamem vojvodstvo.
Zmenjeno?

Pesnik še vedno miži.

PESNIK: A je že konec?

GRDA HČI: Reva si, pesnik!

Pesnik odpre oči.

PESNIK: Verjemi mojim pesmim, ne dejanjem.

GRDA HČI: Potem zastropitev?

LEPA HČI: Bi bila primerna, ja.

PESNIK: Jaz ga zastupim z besedami, z resnico! *Laž je, vojvoda, mu zapojem, kar oblikujejo tvoja usta. Sneg ni bel, čeprav praviš tako. In kri ni rdeča, čeprav teče iz naših žil. Črn obup je belo, je rdeče. Laž je kamen, ki ni zlato. Lakota kruli do nebes in praznina zeva do pekla...* Beseda je, kar nas odreši.

LEPA HČI: Bolj efekten bi bil ciankalij.

GRDA HČI: Na ciankalij se je že adaptiral. Sploh ga ne čuti. Njegov kuhar mu ga posiplje na pecivo namesto pecilnega praška.

LEPA HČI: Kaj pa trobelika?

GRDA HČI: Sokrat je spil zadnjo čašo.

LEPA HČI: Kaj pa fizika?

GRDA HČI: Kako...?

LEPA HČI: Namesto kemije fizika. Lotimo se ga fizično. Pahnemo ga po stopnicah. Težnost in gravitacija potem opravita svoje. Tako so me učili v šoli.

GRDA HČI: Vozi se izključno z dvigali.

LEPA HČI: Kaj pa davljenje? To je tudi fizično.

GRDA HČI: Imam šibke roke.

PESNIK: Beseda! Resnica! To ubija v živo. Povedati mu, kar mu gre. Potem bo sam umrl. Ne bo zdržal teže besed. Združile ga bojo, kot da bi padel pod večtonsko stiskalnico.

LEPA HČI: Ne blebetaj, kreten! Besede še nikoli niso spremenile sveta, zato tudi naše dežele ne bojo. Nikoli besede, vedno kakšna podla spletko ali pa granitna kocka v glavo...

GRDA HČI: Če ne strup, če ne fizika... Kaj potem?

LEPA HČI: Ne vem. In tudi ne morem zdajle več razmišljat. Zame je to preveč.
Preveč za en dan. Rabim počitnice.

Vsi trije razočarano molčijo nekaj kratkih hipov.

GRDA HČI: Torej nam ostane samo še biologija.

LEPA HČI: Biološki strup?

GRDA HČI: Počakajmo, da se mu biologija izteče.

LEPA HČI: Naravna smrt?

GRDA HČI: Ja.

PESNIK: To bo pa trajalo. Že vidim, nikoli ne bom izdal pesniške zbirke.

Vsi trije razočarano molčijo, spet nekaj kratkih hipov.

GRDA HČI: Nikoli ne bo umrl, če ga ne ubijemo.

LEPA HČI: Res je. Vedno se zmaže. V vseh sodbah zmaga. Še poslednjo
so razveljavili njemu v prid.

GRDA HČI: In vedno pade na noge. Tudi kadar pade na rit.

LEPA HČI: Ubiti tirana je največje moralno dejanje.

PESNIK: Še posebej, če ga ubije nekdo drug.

LEPA HČI: Moramo najti rešitev! Tako si želim postati vojvoda!

GRDA HČI: In jaz... tako močno si želim drugam, tako si želim stran
iz te dežele, stran od teh ljudi... da mi gre na jok.

PESNIK: Jaz pa si že dolgo želim napisati pogrebni panegirik v enajstercu.

Nekaj časa vsi trije zasanjano strmijo v prazno.

LEPA HČI: Preveč smo razmišljali. Zato ga očitno ne bomo zastrupili. Vsaj danes ne. Vzemimo si čas... Kadar preveč razmišljam, me vedno zaščemi pod trebuhom. Alo, pesnik! V posteljo. Vsa sem v stresu. Edino posteljne zadeve me lahko odrešijo.

GRDA HČI: Mene pa velik sendvič s špehom.

PESNIK: Prvi verz se mi že svita: *Vladar pravični, ki v grob prezgodnji smo te kljub vsemu legli... V tej besedni zvezi: smo te kljub vsemu legli...* se bo dalo slutiti, seveda na pesniško intuitivnem nivoju dojetanja, da smo ga hoteli ubiti, pa vendar ga nismo, in smo ga samo *legli...* kar je bolj humana podoba metaforične smrti... Pred obličjem zgodovinske odgovornosti se pesniki vedno na takšen način zmažemo.

LEPA HČI: Hlače dol!

Enajsti prizor

*Dvorana v vojvodski palači.
Vojvoda sedi na vojvodskem kamnu. Pred njim prisluškovallec in prisluškovalcev sin. Prisluškovallec ima pol glave v povelju in pol leve roke tudi. Poročata.*

PRISLUŠKOVALČEV SIN: *Grda hči: Torej... Potem zastrupitev? Lepa hči: Bi bila primerna. Pesnik: Zastrupim ga z besedami, z resnico!*

VOJVODA: Bravo, mladenič!

PRISLUŠKOVALČEV SIN: Hvala, veliki vojvoda, se še učim.

Prisluškovallec je zelo ponosen na svojega sina.

PRISLUŠKOVALEC: Moja šola! Moj sin! Ko so naju skozi okno vrgli, niso okna nazaj zaprli, pa sva izkoristila in še malo prisluškovala.

PRISLUŠKOVALČEV SIN: To je bila genialna ideja! Ata, ti si car!

VOJVODA: Prekleti svet hudičev! Moja lastna kri, pa takšna svinjarija! Svinjakruljavapodivjana! Res je nekaj gnilega v tej deželi, če me moja lastna otroka takole v smrt rineta. Slabo sem ju vzgojil, prekleti smrkliji. Vse sem jima kupil: tisoč Barbik sta imeli, črne, blond, rdeče, plešaste... Lepa hči pa še tri tisoč Kenov, in računalniške igrice... Vam povem, računalniške igrice vse pokvarijo. Kravavsmrtjimamamina! Tam uboge otroke naučijo svinjarij. Prepričan sem, da obstaja kakšna igrica z naslovom *Kako ubiti vojvodo* ali kaj podobnega. Nobene morale ni več v deželi, nobenega rešpekta pred starimi ljudmi, nobenega spoštovanja! Tisoč let imam, pa nihče ne spoštuje moje modrosti. Tako mi je težko pri mojem starem, brazgotinastem srcu, da bom vsak hip zajokal.

PRISLUŠKOVALEC: Jaz pa sem s svojimi otroki kar zadovoljen.
Moj sin bo odličen prisluškovalec, aneda?

PRISLUŠKOVALČEV SIN: Veš da, atek.

PRISLUŠKOVALEC: Čeprav je najin poklic nevaren, saj si videl danes, sinko ... sem vseeno vesel, da boš prisluškovalec. Prisluškovalci smo najbolj moralni ljudje te dežele. Nobene politike, bog ne daj kulture! Samo preprosto in vestno prisluškovanje. In večni smo. V vseh sistemih, v vseh vesoljih, v vseh...

VOJVODA: Da se ne boš usral! Moj uslužbenec si in pika. Lahko ti odrežem nos in ušesa, če mi paše in kadar koli mi paše. Zato te tudi plačujem.

PRISLUŠKOVALEC: Oprostite, oprostite. Zaneslo me je. Bi pa vseeno rad nekaj povedal. Ko so naju s sinom vrgli skozi okno...

PRISLUŠKOVALČEV SIN: Sama sva skočila, ata.

PRISLUŠKOVALEC: Ja, skočila, saj je bilo samo visoko pritličje... No, in sem padel v vrtnice, ki so me grdo popraskale po levi strani obraza.

VOJVODA: In zlomile roko.

PRISLUŠKOVALEC: Ne, roko sem si pa doma nalomil. Preden sva prišla

v palačo poročat, sva s sinkom še stekla domov, da se malce očediva, preden stopiva pred velikega vojvoda, no, in mi je spodrsnilo na ploščicah, ko sme stopil izpod tuša...

VOJVODA: Kar nehaj! Vem, kam pes taco moli, vem! Zdaj boš hotel še dodatek za nevarno delo.

PRISLUŠKOVALEC: No, ko ste že ravno omenili.

VOJVODA: Ni šans! Dežela strada, ljudje šparajo pri glavi in pri riti, tudi jaz, veliki vojvoda, si nič ne privoščim. Vse svoje lipicance sem poklonil ljudski menzi, vso zalogo svojih osebnih plenit sem daroval domovom za ostarele, ti bi pa še dodatek! Vesel bodi, da ima tvoj sin službo! Edini, ki jih še v deželi zaposlujemo, so prisluškovalci.

PRISLUŠKOVALEC: To si pa le zapomni, sine, če boš imel kdaj otroke in jaz vnuke: pek in prisluškovalec bosta v vseh časih vedno pri kruhu. Čeprav ne bo dodatka za malico niti za prevoz na delo, še manj za višinsko delo...

Od zunaj se zasliši vojaško povelje.

PRISLUŠKOVALCEV SIN: Se je že začelo?

Salva strelskega voda.

VOJVODA: Rutina. Menjava vlade.

PRISLUŠKOVALEC: Pametno.

VOJVODA: Ne ti men *pametno*, da te ne bom tudi jaz skozi okno vrgel. In ne pozabi, da sem v devetdesetem nadstropju.

PRISLUŠKOVALEC: Šestem.

VOJVODA: Ne ti mene popravljat! Šestem ali devetdesetem! Ni nobene razlike, če padeš na glavo. Marš! Zdaj pa prisluškovat! Prekletfrdamansekret!

PRISLUŠKOVALČEV SIN: Komu prisluškovat, veliki Vojvoda?

VOJVODA: Vsem, ki so še ostali, butecprizadetibutasti!

PRISLUŠKOVALČEV SIN: Ni jih prav dosti.

VOJVODA: Potem pa očetu prisluškovalcu prisluškuj, zadnje čase ima veliko preveč za povedat. Jasno?

PRISLUŠKOVALČEV SIN: Očetu. Jasno.

PRISLUŠKOVALEC: Bravo, sinko. To je velika čast in velika nadgradnja našega poklica! Prisluškovalec, ki prisluškuje prisluškovalcu. In še več: prisluškovalec, ki zatoži prisluškovalca, ki je celo njegov lastni oče. Prava poslastica našega stoletnega poklica.

VOJVODA: Zdaj pa marš, marš, marš, sem rekel!

PRISLUŠKOVALEC: Na veke vekov.

PRISLUŠKOVALČEV SIN: Amen.

*Prisluškovalec in prisluškovalčev sin zelo hitro izgineta.
Psi od nekje zalajajo in zatulijo.*

Dvanajsti prizor

*Še vedno dvorana v vojvodski palači.
Vojvoda sam samcat na svojem vojvodskem kamnu.*

VOJVODA: Mogoče je zdaj čas... Čas za monolog. Ali pa za kratek odmor. Kaj vem... Se še nisem odločil. Čeprav... odmor je ena svinjarija. Jako nevaren. Lahko, da se po odmoru nihče več ne bo vrnil. Država ne sme imeti nikoli odmora. Med odmorom ljudje počnejo neumnosti. Začnejo šimfati. Kimajo drug drugemu, pritrjujejo si. Nič jim ni všeč. Hudobni so. Vidijo samo napake. Delajo se pametne. Tudi butasti se delajo pametne. Najbolj pametne se delajo najbolj butasti in najmanj

nadarjeni. Vsak zna vladati, pisati, gledati, igrati violino, dirigirati, poveljevati, vsak bi igral glavno vlogo, najbolj jecljavci, vsak se spozna na ekonomijo, filatelijo, kurbarijo... Fej in fuj! Zato ne sme biti odmora! Sem se že določil. Nobenega predaha. Državo je treba držati v močnih vajetih neprestanih dogodkov, novic, škandalov, tračev, vicev, malih in velikih hudobij, obrekovanja, razkazovanja, tudi po javnih parkih intakodalje intakodalje intakodalje. Potem imajo ljudje občutek, da se nekaj dogaja, da nekdo vlada, da je red. Ja, krščeničičekbrezzob, dogajanje je red! Red!! Gremo naprej! Kot že dva tisoč let! Naprej, samo naprej! Naprej!!

Trkanje.

Trinajsti prizor

Še vedno dvorana v vojvodski palači.

Trkanje. Trkanje.

VOJVODA: Pa kaj me v tej deželi res nihče več ne poslušal?!

Rekel sem: Naprej! Naprej, samo naprej!

Vrata se odprejo.

Vstopi prvi minister.

V gosjem redu mu sledi nov ministrski kabinet. Ministri: minister za denarje, minister za policaje, minister za vojake, minister za jezik. Novi ministri so seveda istih obrazov kot njihovi predhodniki.

PRVI MINISTER: Vojvoda, popolnoma nova garnitura. Sami mladi in ambiciozni ministri.

VOJVODA: No, niso videt preveč mladi.

PRVI MINISTER: Mladi so kot ministri, človeško so pa zreli. Točno tisto, kar ta hip potrebuje naša dežela.

Novi ministri se poklonijo vojvodi.

Minister za denarje pristopi.

MINISTER ZA DENARJE: Hvala za zaupanje, vojvoda.

VOJVODA: Zelo ste podobni...

MINISTER ZA DENARJE: Očetu, vem. In sram me je.

VOJVODA: Pa dedku tudi.

MINISTER ZA DENARJE: Me je še bolj sram.

*Minister za denarje odstopi.
Pristopi minister za policaje.*

MINISTER ZA POLICAJE: Obljubljam, da bom najboljši minister za policaje.
Boljši, kot sta bila moj oče in moj ded.

VOJVODA: Tudi vaš prapraprapraded je bil za en drek.

MINISTER ZA POLICAJE: Se strinjam. Upam, da vas jaz ne bom razočaral.
Vzgajal sem se na Vestpointu.

VOJVODA: A! Na Poljskem!

MINISTER ZA POLICAJE: Ne, v Argentini.

*Minister za policaje odstopi.
Pristopi minister za jezik.*

MINISTER ZA JEZIK: Hvala, vojvoda, da ste mi ubili očeta in dedka.
Bila sta nesposobna. Zagovarjala sta angleščino, nemščino,
francoščino... Na staro cerkveno slovanščino sta se pa podelala.
Kar se da, če se sploh še kaj da, bom popravil.

*Minister za jezik odstopi.
Pristopi minister za vojake.*

VOJVODA: Še vedno ste ženska.

MINISTER ZA VOJAKE: V naši rodbini so same ženske. Tudi jaz
in moja partnerica imava hčerko. Umetno oplojeno, dobro vzgojeno.

Odličen minister za vojake bo, vam garantiram že zdaj. Naj vam ne bo žal, če me boste streljali.

VOJVODA: To je vdanost! Le tako naprej!

Minister za vojake odstopi.

Ministri levico položijo na srce, desnico pa dvignejo v svečani zaobljubi.

VSI: Obljubljamo, da bomo služili velikemu vojvodi.
Nekaj malega pa tudi rodni deželi. Prisegamo!

Se poklonijo.

VOJVODA: Zdaj pa na delo. Prvi minister, prevzemi!

Prvi minister se odkašlja.

PRVI MINISTER: Dežela je še vedno v hudem zosu.

VOJVODA: V dreku.

PRVI MINISTER: Dobesedno.

VOJVODA: Po ulicah leze.

PRVI MINISTER: Grezničarji so odšli na dopust in se niso vrnili.

VOJVODA: Izdajalci!

PRVI MINISTER: Raje v tujini delajo v gostinstvu.

VOJVODA: Pa ni v tem problem. Z drekom bomo že kako. Vsak ga pod svoj prag pokida, pa bo. Ampak... Vse ugaša! To je problem. Električarstvo je fuč. Nizke, visoke in srednje gradnje so fuč. Da o parkih in vrtcih, ki so opozicijsko mamilarska gnezda, niti ne govorim. Trgovina na veliko in na drobno je tudi fuč. Turizem je fuč fučasti. Vse je fuč, fuč, fuč!

PRVI MINISTER: Razen časopisov.

VOJVODA: Hvala bogu. Če ne bi bilo časopisov, ne bi bilo več domovine.

PRVI MINISTER: In televizije.

VOJVODA: Ki je še edina zvesta intuicija.

MINISTER ZA JEZIK: *Institucija* ste mislili, veliki vojvoda.

VOJVODA: Ne ti meni *moj jezik* popravljat! Če rečem intu..., into..., intotu... intakodalje, tudi tako mislim.

MINISTER ZA JEZIK: Samo svoje delo opravljam.

VOJVODA: Opravljaj ga na drugih jezikih! Matkurjafrdamana! Vedno *mene* najdete! Dežela je na najnižjem blatnem nivoju, vi pa moj jezik popravljate! Znorel bom!

PRVI MINISTER: Lahko nadaljujem, veliki vojvoda?

VOJVODA: Ne!! Nisem zadovoljen z novo vlado. Streljanje! Takoj streljanje!!

Ministri se ubogljivo napotijo proti izhodu.

MINISTER ZA JEZIK: Če sem vas kakor koli užalil...?

VOJVODA: Streljanje! Streljanje, streljanje, streljanje!!!

MINISTER ZA VOJAKE: Ne pozabite, vojvoda, moja hči, res da ima šele tri leta... Bila bi odličan minister za vojake.

MINISTER ZA DENARJE: Pa tako sem se veselil te funkcije!

MINISTER ZA POLICAJE: Lahko bi si finančno opomogel, tako pa nič!

Prvi minister previdno pristopi k vojvodi.

PRVI MINISTER: Veliki vojvoda... A lahko samo besedico?

VOJVODA: Ne bom si premislil. Vem, da si pravi mehkužec, prvi minister, ampak časi niso za mehkuženje, kar sem rekel, sem rekel. Streljanje!!

PRVI MINISTER: Nimamo drugih.

VOJVODA: Streljanjeeee!

PRVI MINISTER: Nobenega ni več.

Vojvoda se zamisli. Vendar samo za hip.

VOJVODA: Kaj? Nihče noče biti minister v moji vladi?

PRVI MINISTER: Ne.

Vojvoda se zamisli. Vendar samo za hip.

VOJVODA: Tisti, ki odbije funkcijo: Streljanje!!!

PRVI MINISTER: To je v resnici zadnja garnitura.

VOJVODA: Kako zadnja?

PRVI MINISTER: Zadnja.

VOJVODA: Zadnja zadnja?

PRVI MINISTER: Morala se bova sprijazniti s tem, kar imava.

Vojvoda se zamisli. Vendar samo za hip.

VOJVODA: Prav. Bova pa sama vlada.

PRVI MINISTER: To v očeh mednarodne javnosti ne bi bilo dobro.

VOJVODA: Bi bilo pa najboljše.

PRVI MINISTER: Najboljše ni vedno dobro za mednarodno javnost.

VOJVODA: A je nisem ukinitil?

PRVI MINISTER: Ste poskušali, a se je izkazalo, da ni v naši pristojnosti.

VOJVODA: Ja, ja, zdaj se spomnim. Porkamadonazgrižena! Kaj potem predlagaš?

PRVI MINISTER: Vzemiva, kar imava. Politika je kompromis.

Vojvoda se zamisli. Vendar samo za hip.

VOJVODA: Čakaj, čakaj, čakaj... Imam idejo! Kaj pa, če deželo ponudimo, no... no... kako se že reče... Tistemu, no! Kako se že reče... Paprikašu.

MINISTER ZA JEZIK: Papežu.

VOJVODA: Ne me, no, popravljat, govedo jezikoslovno! Streljat te bom dal. Dvakrat! Ne, trikrat! Preklethudičgajstni! Niti streljan še ni, pa se že oglašaja!

Vojvoda se zamisli. Vendar samo za hip.

VOJVODA: No... To... kar sem hotel, pa so me prekinili, goveda... kaj, če bi... No, če bi našo deželo ponudili papežu. No, ali pa njegovemu namestniku. Saj je vseeno. Jaz in ti bi pa vladala v senci. Mogoče bi šla celo na kakšne otoke, na počitnice. Kaj misliš? Bi šlo?

PRVI MINISTER: Smo že poskusili.

Vojvoda se nenadoma nekaj spomni, se navduši tako zelo, da kot otrok poskakuje po vojvodski dvorani.

VOJVODA: Joj! Imam še boljšo idejo! Še bolj izvirno!! Kaj če bi deželo prodala?

PRVI MINISTER: Sva jo že.

VOJVODA: Res? Tega se pa ne spomnim.

PRVI MINISTER: Že davno je tega.

VOJVODA: Spomin je kratek.

PRVI MINISTER: Tudi denar je bil kratek.

VOJVODA: No... pa nič. Potem pa, kot sem predlagal: papežu jo prepustimo, naj počne z njo, kar hoče. Šenkajmo mu jo. Papež bo že znal. Midva pa na peščeno plažo. Saj jih še delajo?

PRVI MINISTER: Noče.

VOJVODA: Noče tako lepe dežele? Noče jezer, otočkov, šumečih voda, prijaznih nasmehov?

PRVI MINISTER: Ko smo mu jo nedavno tega že ponudili, se je tako smejal, da je s stola padel.

VOJVODA: Res?

PRVI MINISTER: Še danes govorijo o tem.

Vojvoda se zamisli. Vendar samo za hip.

VOJVODA: Potem res ni nobenih drugih šans, kot da sami vladamo?

PRVI MINISTER: V sili hudič še muhe žre.

Vojvoda se prestraši. Panično se ozira okoli.

VOJVODA: Katere muhe, kateri hudič?!

PRVI MINISTER: To se tako reče.

VOJVODA: Nič reče, nič tako! Tudi tebe bom dal enkrat streljat, če me boš še kdaj tako plašil. Razumeš?

PRVI MINISTER: Razumem, veliki vojvoda. Vendar vseeno mislim...

VOJVODA: Nič mislim, nič vseeno...

PRVI MINISTER: Predlagam...

VOJVODA: No, to se že boljše sliši. Daj, predlagaj!

PRVI MINISTER: Predlagam, da jih pokličeva nazaj.

Vojvoda se zamisli. Vendar samo za hip.

VOJVODA: A jih res ne moreva streljat in jih zamenjat z drugimi?

PRVI MINISTER: Ni več drugih.

Vojvoda se zamisli. Vendar samo za hip.

VOJVODA: Ah!! Drek! Če ni, ni. Prav. S težkim srcem, ampak:
Preklicujem streljanje. Nazaj! Na svoja mesta, vlada nesposobna!
Tako nazaj, sicer vas streljam.

Ministrski kabinet se ubogljivo vrne.

VOJVODA: No, pa dajmo! Rešimo že enkrat to nesrečno deželo!
Če je zdaj ne bomo, jo hudičsekretasti ne bomo nikoli!

Štirinajsti prizor

Spalnica pri lepi hčeri.

Lepa hči se preteguje v postelji.

*Pesnik v spodnjem perilu stoji sredi postelje in, kot se za pesnika spodobi,
zanosno recitira.*

PESNIK: Kar zares ljubiš, ostane. Ženska na primer.
In domovina. Ker ona je edina...

LEPA HČI: Čakaj, čakaj... Kdo?

PESNIK: Domovina. Domovina je edina.

LEPA HČI: Kaj pa ženska?

PESNIK: Pusti, da končam.

LEPA HČI: Omenil si neko žensko, pa me zanima...

PESNIK: Ženska je domovina. Kot domovina.

LEPA HČI: Če sem prav razumela, ti pomeni domovina več kot ženska. Ker če bi mislil, da je ženska več kot domovina, bi rekel, da je ženska edina, ne pa, da je edina domovina. Se pravi, da je tebi domovina več kot jaz? Predvidevam, da si mislil, ko si rekel *ženska*, name? Ker če nisi, boš ostal na cesti in lačen tulil v moja okna.

PESNIK: Mislil sem nate. Ker ti si edina...

LEPA HČI: Maloprej si rekel, da je domovina edina. Zdaj se pa odloči. No!

PESNIK: Ne dovoliš, da bi končal...

LEPA HČI: Jaz bi rada samo, da so stvari logične. Je preveč, če hočem vedet, kdo je na prvem mestu? Jaz ali domovina? In kdo je edina? Jaz ali domovina? Nobena ženska ne bi prenesla, da bi bila domovina pred njo. Tudi moja grda sestra ne, pa prenese tako rekoč vse.

PESNIK: Rekel sem, da si ti edina.

LEPA HČI: Nisi.

PESNIK: Pa sem.

LEPA HČI: Kako je rekel?!

Prisluškovalec pokuka izpod postelje.

PRISLUŠKOVALEC: *Pesnik: Kar ljubiš, edino ostane. Ženska na primer. In domovina. Ker ona je edina...*

LEPA HČI: No!

Prisluškovalec izgine pod posteljo.

PESNIK: Bila je prispodoba. Ženska, ki je največ, je kot domovina...

LEPA HČI: ... ki pa je edina, se pravi več kot jaz. Ker če si edini, ne moreš biti drugi. Se pravi, da sem jaz še le druga, ker nisem edina. Prasec!

Petnajsti prizor

*Še vedno spalnica pri lepi hčeri.
Vrata se odprejo. Vstopi grda hči. Zelo je navdušena.*

GRDA HČI: Imam idejo!

LEPA HČI: Spet nisi potrkala, gravža! Kaj, če bi bila s pesnikom zaposlena z intimnostmi?

GRDA HČI: Vedno sta.

PESNIK: Ukvarjala sva se s poezijo.

GRDA HČI: Nujno morata postati noseča.

LEPA HČI: Z njim? Nikoli! S prascem, ki me vara, ne bom nikoli noseča.

GRDA HČI: Če bo vojvoda dobil vnuka, se bo mogoče umaknil.

LEPA HČI: Zdaj imam hujše probleme. Zanima me, s kom me vara tale pesniška svinja!

PESNIK: Ne varam te. Samo pesnim.

LEPA HČI: Kar je isto.

GRDA HČI: Očku gre na slabše. Zdaj niti svojih ministrov ne strelja več.

LEPA HČI: Nisem v stanju, da bi razmišljala o politiki. Čisto sem razčustvovana.

GRDA HČI: Če bi dobil vnuka, bi postal sentimentalen. Z njim bi odšel na počitnice h kengurujem ali pingvinom. Ne bi se več ukvarjal z vladanjem. Mogoče se celo ne bi več vrnil. In dežela bi bila končno rešena!

PESNIK: Prav, poiskal bom drugo rimo. *Domovina* ne bo *edina*, ampak *veličina*.

LEPA HČI: Še slabše! Ona je *veličina*, kaj sem pa potem *jaz*?
Razbitina mogoče?

PESNIK: Kako se moreš primerjati z *domovino*. Domovinska čustva so nekaj drugega.

LEPA HČI: Jokala bom! Moški so takšni prasci! Iz dreka ga potegneš, iz greznice, mu daš *bed end brekfest* in še kaj drugega, on pa potem opeva neko domovino edino. Bljaaaak! Bruhala bom.

Lepa hči v obupu zatava po spalnici. V tem je podobna očetu vojvodi.

GRDA HČI: Jaz bi se žrtvovala. Za domovino bi tudi zanosila.

LEPA HČI: Kar vzemi ga, pesnika! Šenkam ti ga! Pa se žrtvujs! Ampak ne v mojih sobah, ne v moji postelji, ne na mojih rjuhah. Aaaaaaa! Kako zlorabljeno se počutim!!

GRDA HČI: Kaj misliš, pesnik?

PESNIK: O čem?

GRDA HČI: Da bi se jaz žrtvovala in zanosila s tabo.

PESNIK: Ne bo šlo. Pesniki smo zvesti. Tako kot Prešeren svoji Juliji...

GRDA HČI: Z drugo je imel šest otrok.

PESNIK: Potem pa kot... kot... kot... Petrarca, Gete, Koseski, Njegoš...
kot... kaj vem... kot že še kdo!

GRDA HČI: Vsi so imeli otroke z drugimi. Sploh pa modernisti. No?

PESNIK: Ne. Ne nocoj. Ne zdaj. Glava me boli.

GRDA HČI: Potem pa ti ni pomoči. Sem se že odločila.

Pesnik zasluti nevarnost.

PESNIK: Brez moje volje vendar ne moreš...

GRDA HČI: Ti si kriv.

PESNIK: Kaj? Kako? Zakaj?

GRDA HČI: Sporočila bom očku, da sem našla krivca za vse,
kar je v deželi narobe.

PESNIK: Ampak jaz sem nedolžen!

GRDA HČI: Našla sem krivca, ker žita ni. Ker je zgnilo. Ker ni vode.
Ker se je presušila. Ker so se psi strgali z verig
in pobegnili v gozdove. Ker epidemija davi med dojenčki.
Ker nam je srednja generacija scagala. Mlajša pobegnila.
Ker ljudje posedajo po vogalih in nihče ne hodi več v opero.
Ker se šolarji mečejo skozi okna, učiteljice pa ne verjamejo
več v smisel svojega poklica in se v prostem času kurbajo za drobiž.
Za vse to si kriv ti, pesnik! Očka mi bo z veseljem verjel.

PESNIK: Samo ubog pesnik sem, ki si močno želi izdati zbirko
ljubezenske poezije.

GRDA HČI: Očka nama bo oprostil. Mogoče me bo celo spustil v Pariz,
v Varšavo, Berlin, Bratislavo, Altamiro, Krapino... In ti, moja lepa sestra,
ga boš lahko prepričala in ti bo dovolil, da boš čez vikende posedela
na vojvodskem kamnu. Kaj misliš? Dajva mu pesnika! Pesniki so tako
vedno vsega krivi. Poleg tega jih ni škoda. Rastejo kot gobe po dežju.

LEPA HČI: Joj! Mogoče bi pa lahko sedela na knežjem kamnu že v petek zvečer?

GRDA HČI: Sem prepričana.

Lepa hči se zelo hitro odloči.

LEPA HČI: Dajva mu ga. Saj me itak vara.

GRDA HČI: Pa naj ga strelja skupaj z vlado, da ne bo imela dežela posebnih stroškov.

Pesnik se prestrašeno umika proti izhodu.

PESNIK: Čakajta, čakajta... Upam, da se hecata.

GRDA HČI: Straža! Straža!!

PESNIK: Povem vama, da nisem za takšne hece. Pesniki smo znani po tem, da nimamo smisla za humor...

LEPA HČI: Ne se upirat, pesnik, nima smisla. Straža! Straža!!

PESNIK: Jaz... Grem. Grem!!

Pesnik pobegne. Lepa hči je zmedena. Nenadoma ji postane žal.

LEPA HČI: Hej! Pesnik! Počakaj me! Žal mi je! Nisem mislila resno...

Lepa hči odvihra za pesnikom.

GRDA HČI: Straža!! Naj že kdo pokliče policijo, vojsko, davkarijo... Prekletpesjanzadrthudičev! Ušel bo. Na pomoč! Držite pesnika! Lovite ga! Pesnik je kriv za vse!!

Grda hči odvihra za pesnikom.

Spalnica prazna.

Nekdo smrči.

Prisluškovalec najbrž.

Šestnajsti prizor

Dvorana v vojvodski palači.

Vsi so že utrujeni od dolgega sestanka. Ležijo vsevprek po tleh izčrpani.

Vojvoda neutrudno stopa med njimi.

VOJVODA: Nesposobne muhe! Buče gnile! Hudičfrdamanplesniv!
Kje je rešitev? Hočem rešitev, hočem rešitev, hočem rešitev!!
Sem dovolj jasen?

PRVI MINISTER: Rešitve ni.

VOJVODA: Državna blagajna je prazna! Nimam več niti za dietno kokakolo.
Reke so presahnile.

PRVI MINISTER: Niso. Samo drugam tečejo.

VOJVODA: Kdo jim je dovolil?

PRVI MINISTER: Prodali smo jih. Pa so jih lastniki k sebi usmerili.

VOJVODA: Kdaj to, da se ne spomnim?

PRVI MINISTER: Ah, že davno! Tisoč let nazaj.

VOJVODA: Prav. Potem pa lov, ribolov, smrekovi gozdovi,
žebljarska industrija, steklopihaštvo, čipkarice, perice,
aleksandrinke... Dajmo, dajmo se obnašat tržno!!
Alo, gremo na tržnico! Alo, vsi!

PRVI MINISTER: Nimamo več kaj prodati.

VOJVODA: A res?

PRVI MINISTER: Res.

VOJVODA: Preklete vlade nesposobne. Zdaj pa naj jaz vse
sam rešim, matkurbahudičeva!

Minister za vojake plaho dvigne roko.

MINISTER ZA VOJAKE: Jaz bi rada... če smem...

VOJVODA: Da mi ne boš spet srala, kako vojaki nujno rabijo kruh in pašteto!

Minister za vojake vstane.

MINISTER ZA VOJAKE: Predlagam...

VOJVODA: Sem že povedal, da je tvoja triletna hči premlada za državno sekretarko.

MINISTER ZA VOJAKE: Vojna.

Vsi dvignejo glave.

VOJVODA: Kaaaaaaaj?

MINISTER ZA VOJAKE: Manjša.

VOJVODA: Ti bi mi deželo v vojno pošiljala! Prekletapsicazafurana!

PRVI MINISTER: Ideja ni slaba.

Tudi vojvoda se takoj nato navduši.

VOJVODA: Sploh ni slaba! Dajte organizirat, da nas bo takoj in pod nujno napadla kakšna država. Mi se bomo pa branili. In se potem narodnoosvobodili. Jaz bom vrhovni poveljnik!

MINISTER ZA VOJAKE: Nihče nas ne bo napadel.

VOJVODA: Zakaj pa ne? A smo tako dobri, da nas nima smisla napast? Takoj raztrobite, da smo grozni, grozljivi, slabi, teroristi pokvarjeni, ki ogrožajo svetovni mir, in da nas je treba nemudoma napast in popraviti, da bomo boljši.

MINISTER ZA VOJAKE: Nihče ne ve za nas.

VOJVODA: Mene vsi poznajo.

PRVI MINISTER: Zamenjujejo vas.

VOJVODA: S kom?

PRVI MINISTER: S tistim, ki ga ni več.

VOJVODA: A! Z onim Božičkom?

PRVI MINISTER: Tudi.

VOJVODA: Lepo, lepo. Vsaj nekaj. Se pravi: vojna odpade.

Spet vsi zapadejo v pogubno letargijo.

PRVI MINISTER: Čeprav...

VOJVODA: Ja?

PRVI MINISTER: Če pomislimo... Vojna je dobra. Lahko porušimo
in potem spet gradimo. Vojna bi oživila zidarje in zidarke.
Po vojni se zida. Vojna je biznis.

Vojvoda se zasanja.

VOJVODA: Ah! Lahko bi spet kovali meče in sulice!

MINISTER ZA DENARJE: In jih prodajali.

VOJVODA: Komu?

PRVI MINISTER: Komur koli. Tudi sovražnikom.

MINISTER ZA DENARJE: S provizijo.

VOJVODA: Mogoče sploh ne bi kovali mečev in sulic. Poceni bi jih kupili.
Kakšne stare zaloge, odpisane, in bi jih prodajali kot nove na vse strani.

In naši sovražniki in prijatelji bi kupovali in kupovali. Saj jim tudi nič drugega ne bi preostalo.

PRVI MINISTER: Ker v sili hudič še muhe žre.

Vojvoda se panično ozira naokoli.

VOJVODA: Kje hudič? Kje v sili? Čigave muhe?

PRVI MINISTER: Tako se samo reče, vojvoda.

Vojvodi odleže.

VOJVODA: Ne me, lepo te prosim, več tako strašit. Sicer ti bom prisiljen glavo odtrgat.

Minister za vojake se zasanja. Ostali mu sledijo.

MINISTER ZA VOJAKE: Zlati časi, vojni časi!

MINISTER ZA POLICAJE: Kako se veselim vojaškega golaža!

MINISTER ZA VOJAKE: In požiganja vasi in mest.

MINISTER ZA DENARJE: In kreditov! Kako sem šele jaz navdušen!

MINISTER ZA JEZIK: Bobene pesmi! Posebne izdaje časopisov.
Televizijski pogovori o nujnosti vojne. Pa pesmarice!
Pokoljimo sovrage! Kdor ni z nami, naj crkne! O! Junaški jezik!

VOJVODA: Pa tudi posušen jezik. Mnjam, mnjam! Goveji!
V vojaški torbi ga nosiš zavitega v časopis in ga potem
med eno in drugo ofenzivo režeš z bajonetom
ter ga slastno prežvekuješ, ko naskakuješ sovražne okope. Božansko!

MINISTER ZA POLICAJE: In streljali bi lahko. Ne samo na streliščih.

MINISTER ZA DENARJE: Sprejemali bi podkupnine.

PRVI MINISTER: Kot da jih zdaj ne.

MINISTER ZA DENARJE: Tiskali bi denar. Kolikor bi hoteli.

MINISTER ZA POLICAJE: Ooooo! Imeli bi policijsko uro!

MINISTER ZA DENARJE: Sposodili bi si in potem nič vrnil.

PRVI MINISTER: Ja! Vojna bi nas rešila.

MINISTER ZA DENARJE: Med vojno bi služili, si sposojali denar, po vojni pa bi nam odpisali dolgove. Lahko bi si kupil jahto.

MINISTER ZA POLICAJE: Vojna bi bila zdravilo.

MINISTER ZA DENARJE: Oblíž na rano.

PRVI MINISTER: Samo...

Vsi utihnejo in se zelo sovražno zazrejo v prvega ministra.

VOJVODA: Pihnemtitetkoupapriko! A mora res bit vedno kakšen zarukan *samo*? Nam ne moreš pustit vsaj malo sanj? Malo sanjarjenja? Ker jutri bo itak nov dan zajeban. Moraš res vse sproti pokvarit?!

PRVI MINISTER: S kom bomo imeli vojno? To je zdaj vprašanje.

*Vsi utihnejo in se temeljito in resno zamislijo.
Tokrat temeljito razmišljajo kar precej dolgo.*

VOJVODA: Kaj pa...

VSI: Ja?

VOJVODA: Če bi imeli vojno med sabo?

*Vsi zaploskajo.
Psi začnejo divje lajat.*

Sedemnajsti prizor

*Spalnica pri lepi hčeri.
Lepa hči in oče vojvoda.
Vojvoda že kar nekaj časa milo joče.*

VOJVODA: Hčerka moja edina lepa mila ljuba zlata! Tako sem razočaran, da ne morem nehat jokati. Jaz, starec, pobeljen po glavi s srebrom očetovskim in z zgubano starčevsko rokó utrujeno, ki se steguje po pomoč... O, Kordelija...

LEPA HČI: Nisem Kordelija.

VOJVODA: Oprosti. Zaneslo me je. Kaj pa ubogi starec ve, kdo je Kordelija in kdo Ofelija. Razočaranje me je tako močno zbiló, stolкло v kamnita tla obupa...

LEPA HČI: Ne cmeri se, ata, kot kakšna stara baba. Vojvoda si. Dežela ti prisluškuje.

VOJVODA: Nisem pričakoval, da bom na stara leta doživel nekaj tako strašnega. Aaaaaaaaaaaaa! Bolečina me črviči, kot da bi nekaj slabega pojedel. Aaaaaaa!

LEPA HČI: Atek, no! Tudi jaz bi lahko bridko jokala. Pesnik me je zapustil.

VOJVODA: Hvala bogu. Bil je za en drek pesnik. Ne bomo ga pogrešali. Uvozili bomo kakšnega boljšega. Ampak to ni nič v primerjavi z mojo bolečino.

LEPA HČI: Kaj, atek, kaj?!

VOJVODA: Tvoja sestra. Moja grda hči...

LEPA HČI: Ja?

VOJVODA: Prišla je k meni in zelo grdo govorila o tebi.

LEPA HČI: Se ne čudim.

VOJVODA: Rekla je, da me sovražiš, da bi rada postala vojvoda.

LEPA HČI: Metaforično, atek, zgolj metaforično.

VOJVODA: Da zbiraš vojsko zoper mene, da se povezuješ s tistimi, ki me sovražijo, s teroristi, avantgardisti, hokejisti...

LEPA HČI: Laž. Laž!!

VOJVODA: Da me boš zaprla v dom za ostarele, da boš vsem mojim spomenikom razbila nosove, da se boš, kar je najhuje... rekla je... rekla je... rekla je... rekla je... rekla je...

LEPA HČI: *Kaj, kaj* je še rekla?

VOJVODA: Tako silovito jokam, da ne morem priti niti do sape, kaj šele do besede...

LEPA HČI: Kaj je še rekla?! Zberi se, vojvoda!!

Vojvoda se zbere.

VOJVODA: Da se boš javno podelala na mojo sliko.

Lepa hči ne pride do sape.

VOJVODA: Če bi bilo privatno, doma, v kakšni sobi, bi še nekako razumel, ampak *javno*...

Vojvoda milo joka.

Lepa hči nori.

LEPA HČI: Prasica grda debela nagravná! Takole spletkarit za mojim hrptom. V obraz se mi dobrika, kuzla, za hrptom pa...

VOJVODA: Zbira vojsko.

LEPA HČI: Ha! Jo bo končno nekdo na vodoravna tla položil. Ledenico frigidno!

VOJVODA: Z vojsko hoče tebe spraviti stran. Edinka bi rada bila.
In potem, ko bi še mene pospravila v dom za starce, in to ne
v rodni deželi, ampak daleč stran, kjer so kenguruji in pingvini...,
potem bi ona postala vojvoda.

V lepi hčeri se nabira vulkan jeze. Ki eksplodira.

LEPA HČI: Aaaaaaaa!!! To je bila vendar moja ideja!
O, ne bo, packa debela nemarna! O, ne bo!!

Vojvoda iz žepa potegne šop ključev.

VOJVODA: Izvoli, hčerka moja edina mila ljuba zlata!

LEPA HČI: Kaj?

VOJVODA: Ključi od skladišč orožja. Če boš slučajno potrebovala...

Lepa hči pograbi ključe in odvihra.

Osemnajsti prizor

*Kuhinja pri grdi hčeri.
Grda hči se baše z res velikim sendvičem.
Oče vojvoda milo joka.*

VOJVODA: Hčerka moja edina mila ljuba zlata! Tako sem razočaran,
da ne morem nehat jokati. Nisem pričakoval, da bom na stara leta
doživel nekaj tako strašnega. Aaaaaaa!

GRDA HČI: Ne tako trpet, atek, no! A boš sendvič? Kadar sem hudo
žalostna, mi zajeten sendvič vedno dobro stori.

VOJVODA: Tvoja sestra. Moja lepa hči...

GRDA HČI: Ja?

VOJVODA: Prišla je k meni in grdo govorila o tebi.

GRDA HČI: Se ne čudim.

VOJVODA: Rekla je, da zbiraš vojsko zoper mene, da se povezuješ s tistimi, ki me sovražijo, z emigranti, inflagranti, kooperanti...

LEPA HČI: Laž. Laž!!

VOJVODA: Da me boš zaprla v dom za ostarele, da boš vsem mojim spomenikom razbila nosove, da se boš, kar je najhuje... da se boš *javno* podelala na mojo sliko.

*Grda hči ne pride do sape.
Sendvič ji pade v prah.*

VOJVODA: Če bi bilo privatno, doma, v kakšni sobi, bi še nekako razumel, ampak *javno*...

*Vojvoda milo joka.
Grda hči nori.*

GRDA HČI: Prasica anoreksična! V obraz se mi dobrika, kuzla, za hrptom pa...

VOJVODA: Zbira vojsko.

GRDA HČI: Ha! A ji ni bil zadosti pesnik! Hidra nimfomanska!

VOJVODA: Tebe hoče stran spraviti. Edinka bi rada bila. In potem, ko bi še mene pospravila v dom za starce, in to ne v rodni deželi, ampak daleč stran, kjer so kenguruji in pingvini..., potem bi ona postala vojvoda.

V grdi hčeri se nabira vulkan jeze. Ki eksplodira.

GRDA HČI: O, ne bo, manekenka shirana! O, ne bo!!

Vojvoda iz žepa potegne šop ključev.

VOJVODA: Izvoli, hčerka moja edina mila ljuba zlata!

GRDA HČI: Kaj?

VOJVODA: Ključi od skladišč orožja.

Grda hči pograbi ključe in odvihra.

Devetnajsti prizor

*Lepa hči v oklepu pred zidovi rodnega mesta.
Za njenim hrbtom vojska, ki se bo borila za pravo stvar.
Minister za vojake in minister za jezik stojita pred njo.*

LEPA HČI: Če sta z mano, vama ne bo žal. Do smrti bosta lahko moja ministra.

MINISTER ZA VOJAKE: Sem za. Pod pogojem, da po vojni spremenimo zakon o družinah. Samo poroka med ženskami nekaj velja. Ostalo je itak nenaravno.

MINISTER ZA JEZIK: Tudi jaz sem za. Pod pogojem, da po vojni uvedemo staro cerkveno slovanščino kot edini uradni jezik.

LEPA HČI: Roka!

MINISTER ZA JEZIK: Roka!

MINISTER ZA VOJAKE: Roka!

Udarijo si v roke in potrdijo zaveznitvo.

LEPA HČI: Zdaj pa v neizprosen boj krvavi! Kri po deželi Koratani prelita, napolni naj jezéro!

VOJSKA, KI SE BO BORILA ZA PRAVO STVAR: Napolni naj jezéro!

Vojaki šklopotajo z rožjem. In z zobmi.

LEPA HČI: Mimogrede... A je kdo videl pesnika?

MINISTER ZA VOJAKE: Pravijo, da se je zatekel v gozdove.
S potepuški psi se družijo.

MINISTER ZA JEZIK: In v luno laja.

LEPA HČI: Naj crkne!

VOJSKA, KI SE BO BORILA ZA PRAVO STVAR: Naj crkne!

*Orožje rožlja.
Slišijo se vzneseni bojni kriki.*

Dvajseti prizor

*Dvorana v vojvodski palači.
Vojvoda in prvi minister gledata skozi okno. Oba imata daljnogleda pred
očmi. Vojvoda je oblečen v športno opravo, kot da gleda svečan in zelo
pomemben športni dogodek. Zelo navijaško je razpoložen.*

VOJVODA: Dobro nam gre, dobro!

PRVI MINISTER: Vse stare zaloge orožja smo jima prodali.

VOJVODA: Bravo!

PRVI MINISTER: Zdaj ga uvažamo. Vaša grda hči je nenasitna.

VOJVODA: Kaj pa moja lepa hči?

PRVI MINISTER: Ona je bolj izbirčna. Hoče samo najsodobnejše.
Sem ji dostavil najnovejše kataloge. Naši dobavitelji se samo čudijo.

VOJVODA: Ponosen sem na svoja otroka. Zelo, zelo.

PRVI MINISTER: Končno si bom po vojni lahko kupil tisto parcelo ob morju.

VOJVODA: In jaz bom napisal spomine. V nadaljevanjih. Dvanajst knjig, računam.

PRVI MINISTER: Vaši hčerki, veliki vojvoda... Vse komplimente. Energični ženski.

VOJVODA: Kri se ne odcedi daleč od očeta.

Gledata skozi daljnogled na bojno polje.

VOJVODA: Bravo, bravo! Kako se znata lepo razporediti po terenu. Z njuno pomočjo imamo spet en kreativen oborožen konflikt v deželi. Pa sploh ne vesta tega. Naivni sta po mami. Bojeviti pa po očetu.

PRVI MINISTER: Ni lepšega kot ena manjša državljanska vojna.

VOJVODA: Deluje očiščujoče. Ves plevel izruje. Kar ostane, je čisto zdravje. Kdaj se začne?

PRVI MINISTER: Točno čez dvanajst minut in nekaj malega več. Po evropskem času.

VOJVODA: Komaj čakam!

Enaindvajseti prizor

*Grda hči v oklepu pred židovi mesta.
Za njenim hrbtom vojska, ki se bo tudi borila za pravo stvar.
Minister za policaje in minister za denarje stojita pred njo.*

GRDA HČI: Do smrti bosta lahko moja ministra.

MINISTER ZA POLICAJE: Pod pogojem, da po vojni postanemo spet milica.

GRDA HČI: Zaradi mene lahko tudi Jožica.

MINISTER ZA POLICAJE: Potem pa roka!

GRDA HČI: Roka.

MINISTER ZA DENARJE: Tudi jaz sem za. Pod pogojem, da po vojni uvedemo visoko denarno kazen za zelo revne. To reveže tako prestraši, da nobeden noče biti več reven in so vsi raje bogati. Tudi pri Mekdonaldu imajo tako urejeno.

GRDA HČI: Roka!

MINISTER ZA DENARJE: Roka.

Udarijo si v roke in potrdijo zavezništvo.

GRDA HČI: Kri po deželi Koratani prelita, napolni naj jezero!

VOJSKA, KI SE BO TUDI BORILA ZA PRAVO STVAR: Napolni naj jezero!

*Vojaki šklepetajo z rožjem. In z zobmi
Slišijo se vzneseni bojni kriki.*

Dvaindvajseti prizor

*Dvorana v vojvodski palači.
Vojvoda in prvi minister gledata skozi okno. Še vedno imata vojaška daljnogleda pred očmi. Zdaj sta si k oknu prinesla tudi udobne ležalnike in malico, drobne sendviče za enkrat v usta dat in koktajle pisanih barv. Zelo navijaško sta razpoložena, ko opazujeta skozi okno.*

VOJVODA: Komaj čakam!! Koliko še, koliko še?!

PRVI MINISTER: Tri minute in enaindvajset, dvajset, devetnajst, osemnajst, sedemnajst, šestnajst...

VOJVODA: Kje je moj ministrski kabinet? Zakaj ne gledajo z nama?

PRVI MINISTER: Z vašima hčerkama so.

VOJVODA: Izdajalci podli!

PRVI MINISTER: Vsaka stran ima na svoji strani pol ministrov,
pol vojske, pol policije, pol tlačanov, pol vitezov, pol raket
zemlja-zemlja, pol podmornic, pol branjev, pol dimnikarjev...

VOJVODA: Dežela je končno razklana na dvoje!

PRVI MINISTER: V takšnem je veliko lažje vladati.

VOJVODA: Naj se kar lepo skregajo, naj se malo razbijejo,
malo razrušijo, potem pa pridem jaz, veliki vojvoda,
in vse pomirim, podam roke, najamem kredite, provizije,
revizije, kozlarije in s svojo neskončno modrostjo
in milino spet združim deželo v obnovi. Jaz, veliki pomiritelj!

PRVI MINISTER: Na ruševinah se nov svet gradi!

VOJVODA: Hčerki bom pa po riti. Vzgojno. Za kazen, ker sta oborožen
konflikt zakuhali. Zelo se bom razhudil. Zaprl ju bom v kakšen
grajski stolp, v kakšno zaprašeno omaro. Samo za kakšno urico.
Ne več. Da ne bosta revici imeli psiholoških posledic.
Da bo dežela videla, kako znam biti strog, pravičen in nepopustljiv;
in to brez izjem, celo s svojima lastnima otrokoma! Dežela bo tako
vesela, da je konec morije, da na kakšno novo oblast ne bojo
pomislili niti v sanjah! Ha! Paradajzgnilifamozni!!

PRVI MINISTER: Veliki vojvoda, srečo imam, da sem v vaši službi.

Vojvodov obraz se nenadoma razjasni v novi ideji.

VOJVODA: Joj! Pišukamamina! Še ena ideja, še ena ideja!
Kako sem pameten, kako sem pameten! Poslušaj to,
prvi minister, samo to poslušaj!! *Kri po deželi Koratani prelito,*
ki bo napolnila jezero, bomo pa svetu razkazovali kot turistično
znamenitost! Krvavo jezero! Rdeče jezero! Bladi lejk! Veri bladi lejk!
Fino bi bilo, če bi iz jezera štrlel tudi kakšen otoček. Kakšen zelo
rdeč otoček.

PRVI MINISTER: Tudi otoček imamo. Žal je črn.

VOJVODA: Ni problema. Črn, rdeč... Glavno, da ga imamo!!

Vse imamo, kar potrebujemo za uspešen antikonfliktni turizem!
Pobirali bomo tudi vstopnino. In parkirnino. Avtobusi bojo prihajali z vsega sveta, pa avioni tudi, poceni prevozniki, samo da vidijo to čudo: *Jezero, polno krvi, kot opomin naslednjim rodovom, kaj se zgodi, če se rodni sestri skregata in izdata ljubečega očeta.*
Dobra ideja, kaj?

PRVI MINISTER: Še vedno sem vajenec v primerjavi z vami, veliki vojvoda.

VOJVODA: Super, tale manjši oboroženi konflikt, kaj? Moja ideja!!

PRVI MINISTER: Pa še sitne vlade se bova znebila.

Velikega vojvodo nenadoma zaskrbi. Pa ne preveč.

VOJVODA: Kaj pa, če vlada kljub vsemu preživi?

PRVI MINISTER: Še vedno jih lahko streljava. Zaradi izdajstva.

VOJVODA: Res je. Po ustaljeni praksi. Nekaj me pa le skrbi.
Tisti... pesnik.

PRVI MINISTER: Pobegnil je. S potepuški psi laja.

VOJVODA: Intelektualci zafurani znajo bit tečni.

PRVI MINISTER: Naj kar lajajo! Že tisočletja jih nihče ne posluša.

Triindvajseti prizor

Lepa hči v oklepu pred zidovi mesta. Ob njej minister za vojake in minister za jezik. Za njenim hrbtom vojska, ki se bori za pravo stvar.

Grda hči v oklepu pred zidovi mesta. Ob njej minister za policaje in minister za denarje. Za njenim hrbtom vojska, ki se tudi bori za pravo stvar.

*Obe vojski si stojita sovražno nasproti.
Vojaki šklepetajo z rožjem in z zobmi.
Slišijo se celo bojni kriki.*

LEPA HČI: Poslušajte me, bratje v lepoti! Jaz sem edina prava stvar, za katero je vredno umreti! Ni je bolj žlahtne smrti, kot je smrt za lepoto. Lepota, to pa sem jaz! Prihodnost bo lepa! Prihodnost bo bogata! Zgradili bomo trgovine, trgovinske centre, imeli bomo najboljše pedikerje, vse bo v marmorju in steklu. Tudi vaši grobovi. Ko boste v vampu začutili sovražnikov meč, naj vam ne bo žal. Umirate za bogate, lepe in plemenite! Kajti bogastvo in lepota sta vedno plemenita. Umirate zame!

GRDA HČI: Vojaki, tovariši, debeluhi! Dovolj je bilo zatiranja! Dovolj lažnivih shujševalnih kur! Dovolj točk zvestobe! Dovolj znižanj ob torkih in četrtek. Ko boste umirali, ne pozabiti s svojim poslednjim dahom zakričati mojega imena! Ko vam bo pehotna mina odtrgala levo nogo, ko vam bo napalm skuril obraz, bodite veseli! Nasmeh naj vam raztegne scvrte ustnice. Vsi debeli, vsi grdi, vsi brez plačanega zavarovanja, brez prevoza na delo... bomo prevzeli oblast. Vsi pred mano, vsi v takojšnjo smrt!

LEPA HČI (*kriči*): Poklali jih bomo!

VOJSKA, KI SE BORI ZA PRAVO STVAR: Za pravo stvar!

GRDA HČI (*kriči*): Oči jim bomo iztaknili!

VOJSKA, KI SE TUDI BORI ZA PRAVO STVAR: Za pravo stvar!

LEPA HČI (*kriči*): Čreva jim bomo na tla spustili!

VOJSKA, KI SE BORI ZA PRAVO STVAR: Za pravo stvar!

GRDA HČI (*kriči*): Rokce in nogce jim bomo odščipnili!

VOJSKA, KI SE TUDI BORI ZA PRAVO STVAR: Za pravo stvar!

LEPA HČI, GRDA HČI (*kriči*): Kri po deželi Koratani prelita, napolni naj jezéro!

OBE VOJSKI, KI SE BORITA ZA PRAVO STVAR: Napolni naj jezero!

Začne se bitka.

Ne bitka, zverinsko klanje.

Štiriindvajseti prizor

Dvorana v vojvodski palači.

Vojvoda v športni opravi.

VOJVODA: Zdaj bi bil spet pravi čas za monolog. Mislim, za glasen razmislek. Mogoče celo za poročilo. Ker, bitka je bila strašna. Materpasjozmatrano! Res strašna. Tako strašna, da se je ni dalo brez gnusa gledat. Posneli smo film. Dokumentarec. In ni mogel, dagavzrakudvakratlopeš, prikazat vseh tistih grozot, ki jih skregani ljudje drug drugemu počnejo. Še jaz, pa imam več kot dva tisoč let in sem od vsega začetka zraven, nisem mogel mirno gledat vse tiste krvi, ki je iz minute v minuto polnila jezero. Še posebej v drugem, zelo napetem polčasu. Najbolj živo zna takšne reči povedat kakšen tip, ki je bil zraven. Ampak tisti, ki so zares zraven, nikoli ne preživijo, če preživijo, pa lažejo, tako da... Povem vam na kratko, kaj te oči so videle starčevske:

... Bilo je iztaknjeno oko, izpuljena roka, o, ja! pomnožena s tisoči, z milijoni, z milijardami... Bili so vrženi ob tla, o, ja!, ponos, zanos, maščevanje, celo zločin, umor, izdaja in naivnost. Vse steptano v tla, razmočena od krvi in služi telesnih sokov, do kolen in čez je segala nesnaga rdečkasto sluzasta, nekaterim celo do vratu, in do oči. O, ja! Bili so junaki na obeh straneh in vsi so se borili za pravo stvar. Povem vam, o, ja!, jaz starec, dinozaver vseh vojn, držav in krvoprelitja vzor, o, ja!, povem vam, ni hujšega, kot če brat z izpuljeno nogo brata udriha tretjega brata po obrazu in mu ga v kašo zdruzasto z vsakim silovitim udarcem

sproti spreminja. O, ja! Bilo je vse to. In še več.
Do zadnje cele koščice je divjala bitka.
Bile so golenice, o, ja!, stegenice, pogačice,
Ahilove pete, koščice prstov in kosti lobanje...
vse raztreseno po poljih dežele. O, ja!
Do zadnjega, do poslednjega je bilo vse zdrobljeno,
razstavljeno, razkosano. Kar je bilo potem, je bila tišina.
Mrtva tišina. O, ja! Mogoče v njej samo nežno
klokotanje krvi, ki vztrajno polnila je jezéro.
Ob tem zvoku starec sem zaspal. Milo in nedolžno.

Veliki vojvoda zaspí.

*Roka z daljnogledom, skozi katerega je opazoval bitko, mu omahne na prsi.
Psi strašno lajajo, renčijo in bevskajo.*

Petindvajseti prizor

Dvorana v vojvodski palači.

*Prvi minister prebuja velikega vojvodo. Z vso silo ga trese, da vojvodi
glava opleta sem in tja.*

PRVI MINISTER: Veliki vojvoda! Veliki vojvoda!! Pa ne da ste umrli...
Vojvoda!

Mu je nenadoma jasno.

Obraz se mu razjasni kot še nikoli doslej.

PRVI MINISTER: Crknil je. Podgana stara ogabna! Dokončno in končno
crknil!

Vojvoda se prebudi kot iz težkega sna.

VOJVODA: Kaj, kaj...?

PRVI MINISTER: O, samo da ste živi, veliki vojvoda!

VOJVODA: Nekaj sem slišal. Sem sanjal? Ali oboje? Slišal in sanjal?

PRVI MINISTER: V knežji palači so se zaredile *stare podgane ogabne*, sem rekel. Poklicati bom moral deratizacijo, da jih *pocrkajo*, sem rekel, in *končno in dokončno* sem tudi rekel.

VOJVODA: A! To. Potem pa prav, ker zdelo se mi je... Malo sem zadremal.

PRVI MINISTER: Vojna je končana, vojvoda

VOJVODA: O, matimojakurja! Človek malo zadrema, pa je že konec vojne! Zamudil sem finale. In kakšen je rezultat?

PRVI MINISTER: Neodločeno.

VOJVODA: Kako neodločeno? Potem hočem podaljške!

PRVI MINISTER: Vsi so že odšli. Mislim... Vsi so mrtvi.

VOJVODA: Vsi?

PRVI MINISTER: Tako je v takšnih konflikth v navadi. Tudi na mednarodnem področju. Nihče ne zmaga. Drug drugemu sulico zabijejo v čreva, drug drugemu požgejo najlepše arboretume... In po navadi vsi pocrkajo... popadajo v herojskem boju... mislim.

VOJVODA: Kaj pa moja kri...?

PRVI MINSITER: Napolnila je jezero. Tako da brez skrbi, turizem *bo*.

VOJVODA: Mislim na mojo *rodno* kri? Hčerki moji edini mili ljubi zlati!

PRVI MINISTER: Pred obzidjem rojstnega mesta ležita v prahu. Naj ju jastrebi razkljujejo! Naj jima hijene drob raznesejo v puščavo. Izdajalki!

VOJVODA: Kaj pa govoriš, gnidaskurjenafrdamana! *Moji* hčerki sta mrtvi!

Vojvoda zatuli v strašni očetovski bolečini.

VOJVODA: Aaaaaaaaaaaaaa! *Moji!!*

PRVI MINISTER: Če gledava človeško, mislim na osebnem nivoju, veliki vojvoda, potem je to velika tragedija, mislim osebno, za vas kot očeta...

VOJVODA: Največja! Moj DNK je šel po gobe! Nisem si tako zasmilil oboroženega konflikta! Aaaaaaaaaaaaa! Kako to boli!

PRVI MINSISTER: Če pa gledava politično, potem je to sreča...

VOJVODA: Da te ne bom na gobec, usranprekletiztahnjenec!

PRVI MINISTER: Samo da razložim, veliki vojvoda...

VOJVODA: Kaj boš ti meni razlagal! Jaz sem si vse to izmislil! Tale vojvodski kamen pod mojo ritjo. To deželo pred tisoč leti. Uresničil sem sanje...

PRVI MINISTER: Samo na hitro naj povem, veliki vojvoda...
Takole gre: Na koncu mora biti vedno nekdo kriv. Nekdo je izdajalec in nekdo je zmagovalec. In potem se vedno začnejo problemi. Ljudje se morajo odločat, kdo je kdo. Kdo zmagovalec in kdo izdajalec. In potem se skregajo in so skregani še pa še časa. Dolgoročno je to lahko hudo sranje. Mislim za ekonomijo, za turizem. Enkrat se nam je to že zgodilo. Tako, da bi bilo najboljšje, da bi kar obe ostali krivi in izdajalki. Naj obe strohnita pred obzidjem rodnega mesta!

VOJVODA: Ampak, obe sta *moji hčerki!* Ljubljeni. Moja kri. Ista dežela! Isti genski zapis! Modre oči, lasje plavi, pege na licih, čista kri, plodna kri, delovna kri, poslušna kri, spletkarska kri, nevoščljiva, zavistna kri... ampak kurc!, vseeno *moja* kri!!

PRVI MINSTER: *Vi* ste pravi zmagovalec! *Vi* ste rešitelj!
Ne smete pozabiti tega.
Vi niste bili vpleteni. Pustimo ju, da ostaneta pred obzidjem mesta, vsem ostalim v poduk in svarilo.

Vojvoda razmišlja. Trpi.

VOJVODA: Kaj pa, če pokopljem vsaj eno, kaj? Eno. Prosim!
Drugo pa naj jastrebi razkljujejo in na vse strani sveta raznesejo!

PRVI MINSTER: Katero?

Vojvoda razmišlja. Se odloči.

VOJVODA: Lepo hči.

Si premisli.

VOJVODA: Ne. Grdo hči.

Si spet premisli.

VOJVODA: Ne! Lepo hči. Ne, ne, ne! Grdo, lepo, grdo, lepo, grdo, lepo, grdo, lepo, grdo... Aaaaaaaaaaaa!

PRVI MINISTER: Če se vi ne morete odločit, kako se bo dežela. Predlagam, da obe pustite, da zgnijeta pred vrati mesta, ki sta ga tako grdo oskrunili. Zanetili sta ogenj v strehi rodne hiše, pički! Oprostite, ker se tako izražam, ampak trenutek je temu primeren. Zgodovina naju gleda. No, skratka: pustite mrhovino, da zgnije, vi pa ostanete sami s svojo čistostjo in bolečino, ki jo bodo vsi spoštovali. Kasneje jima pa lahko postavite kakšen majhen, ne preveč drag obelisk. Obema.

Vojvoda se pomiri in sprijazni.

VOJVODA: Prav imaš. V resnici imaš prav. Zato pa si moj prvi minister. Lepo mi svetuješ. Kar pa ne pomeni, da te ne bom nekoč streljal.

PRVI MINISTER: Tudi na to sem pripravljen, veliki vojvoda.

Veliki vojvoda je zelo ganjen.

VOJVODA: Tako se govori! To je vdanost!

Vojvoda dolgo in zelo iskreno gleda svojega prvega ministra v oči.

VOJVODA: Te lahko objamem, moj prvi minister?

PRVI MINISTER: Pa dajte, veliki vojvoda.

Vojvoda objame svojega prvega ministra.

VOJVODA: Te lahko tudi poljubim?

PRVI MINISTER: Pa dajte, veliki vojvoda.

Vojvoda poljubi prvega ministra na obe lici in potem še na usta. Poljub na usta traja. Prepoznamo ga iz zgodovinskih čitank.

Šestindvajseti prizor

Dvorana v vojvodski palači.

Brez trkanja v vojvodsko palačo privihra pesnik. Skuštran v glavo, zanemarjen v obleko in brez manir. Kot se za pesnika spodobi.

PESNIK: Izdaja! Izdaja! Oče je izdal in prodal svoji hčerki!

Vojvoda in prvi minister se nehata poljubljati.

VOJVODA: Kaj bi spet rad! A ne lajaš več s psi?

PESNIK: Nezaslišana izdaja!! In, kot vidim, še sodomija za povrh!

Prvi minister je kar malo v zadregi. Obriše si usta.

PRVI MINISTER: Ni to, kar je videt. Res ne. Ženo imam in otroke. In dve ljubici.

VOJVODA: Kaj bi rad, zgaga kulturniška?!

PESNIK: Rad bi...

VOJVODA: Subvencijo, ane? Saj sem vedel. Pesniki vedno hočete

subvencijo. Ne dam! Država mora šparat. Zdaj moramo vse zgradit znova. Kurc gleda pesniške knjige, zdaj so na vrsti opeke!

PESNIK: Rad bi *resnico*! Hočem resnico o veliki spletki, o veliki izdaji lastne krvi!

VOJVODA: Resnica se rima s *psica*! Pesnik, predolgo si se družil s psi.

PRVI MINISTER: Psi pa samo lajajo.

PESNIK: In grizejo! Ugriznil vas bom, vojvoda!

VOJVODA: Ne moreš, pesnik brezzobi!

PESNIK: Napisal bom ep, tragedijo, roman, gledališko igro, zbirko esejev... In razkrinkal vaju bom. Ljudje bodo brali, kako lažete, kako manipulirate, fingirate, radirate, eksekvirate... in potem bojo šli na ceste. Pograbili bojo granitne kocke in vam zbili zobe. Jezni bodo, ko bodo spoznali, da je skozi vsa leta, skozi vsa desetletja, vse bila ena sama laž, ena sama velika spletki! Ljudje se bodo razjezili in svet spet uravnali v pravi tir. In jaz bom njihova luč!

VOJVODA: Ki jo bo treba ugasnit.

PRVI MINISTER: Kateri ljudje? Če smem vprašat...

PESNIK: Ljudje na ulicah!

PRVI MINISTER: Ni jih več. Vsi so mrtvi. Ali pa so odšli že prej. Ostali so samo še zvesti uradniki. Ni ljudi, pesnik, v tej deželi že dolgi ni več ljudi! Kar mirno se sprijazni.

Pesnik vržen iz tira. A ne za dolgo.

PESNIK: Vrnili se bodo, ko bodo prebrali mojo resnico!

Prvi minister se začne smejati. Res se od srca smeji. Tudi vojvoda se pridruži sproščenemu smehu.

Čez nekaj časa ju smeh le mine. Prvi minister se zresni, kot se za prvega uradnika spodobi.

PRVI MINISTER: Bodi resen, pisunčič. Kam naj se vrnejo?

Tu vendar ni ničesar več. No, ne rečem, če bi imel to idejo pred, kaj vem, petindvajsetimi leti, bi bilo mogoče še kaj efekta, ampak danes...

Valjar smo spustili čez nas. Prostovoljno. In svet nas ne najde več in mi ne najdemo več sveta. Kar je super! Vsaj zame. Končno bom lahko v miru in brez butastih preiskovalnih komisij kupil tisto parcelo ob morju. In jahto. Žena si jo tako želi. Tudi že petindvajset let.

Pesnik spet vržen iz tira. Pa ne za dolgo.

PESNIK: Ne bom obupal! Bil sem zraven, ko se je vse to dogajalo.

VOJVODA: In bil si tiho. Ko pa se je začelo, si pobegnil kot klateški cucek.

PESNIK: Takrat nisem imel moči, zdaj pa jo imam! Življenje bom žrtvoval, da vas razkrinkam!

PRVI MINSITER: Prepozno.

PESNIK: Če bo trajalo tisoč let, bo pa trajalo tisoč let! Ne bom odnehal. Če ni ljudi, bom pa pel psom. In oni bodo lajali in lajali in lajali in lajali skozi to gluho noč! Nekdo jih bo slišal... In potem...

VOJVODA: Upičkumater! Čisto predolgi stavki! Skrajšaj, budalo, skrajšaj!

Pesnik se ne da motiti. Postane še bolj zanosen.

PESNIK: Zdaj vem, zakaj je pesnik na svetu! Moj jezik bo služil resnici! Samo resnici!

VOJVODA: Odrezat.

PRVI MINISTER: To sem tudi jaz hotel predlagat.

PESNIK: Kaj?

VOJVODA: Odrezali ti bomo jezik, potem pa lajaj s psi. Minister, a lahko laja, če mu odrežemo jezik? Se ne spoznam na zoologijo.

PRVI MINSITER: Mislim, da lahko. Bolj grleno.

VOJVODA (*pesniku*): Boš pa bolj grleno tulil. Tulil s psi.

PRVI MINISTER: A ga ne bi raje streljali? Da se ne muči.

VOJVODA: Nima smisla. Pesniki niso nevarni. Samo sitni. Odrezat jezik, pa bo mir.

Pesnik pride k sebi.

PESNIK: Ne boste me prestrašili! Nihče v deželi ne bo pesniku rezal jezika! Ljudje v teh krajih že tradicionalno bolj ljubijo pesnike kot voditelje. Ha! Ne, ne! Kdo mi bo odrezal jezik, kdo, vaju vprašam?!

Prvi minister in vojvoda se zamislita. Toda ne za dolgo.

PRVI MINISTER: Jaz se na to, veliki vojvoda, res ne spoznam. Sem bolj teoretičen tip.

VOJVODA: Nekoč sem bil mesarski vajenec, deset dni, ampak s pesnikovo krvjo si ne bi rad umazal dobrega imena.

Izza knežjega kamna se oglasi prisluškovalec.

PRISLUŠKOVALEC: Vojvoda... Vojvoda! Samo trenutek!!

PESNIK (*navdušen*): Se je že začelo!! Ljudje iz ljudstva. Vojvoda, konec je!

VOJVODA: A ste še zmeraj tu? Vas ni vojna pobrala?

Prisluškovalec prileze izza knežjega kamna.

PRISLUŠKOVALEC: Naša branža je trdoživa.

VOJVODA: Upam, da ne boste spet težili z dodatkom za višinsko delo in s plačano malico.

PRISLUŠKOVALEC: S sinom sva vam hotela nekaj predlagati. Sinko!

Izza knežjega kamna prileze tudi prisluškovalčev sin.

PRISLUŠKOVALČEV SIN: Glede na to, da primanjkuje strokovnjakov, bi midva lahko opravljala še kakšno delo.

PRISLUŠKOVALEC: V teh časih je dobro, da ima človek več poklicev. Sploh, če ima tako veliko družino kot jaz.

VOJVODA: Prvega ministra že imam. Ne mislim ga še streljat.

PRISLUŠKOVALČEV SIN: Mislila sva na rezanje jezikov.

Pesnik je globoko razočaran. Ne more verjeti temu, kar je slišal.

PESNIK: Ampak... Vidva sta vendar... Vidva sta vendar izkoriščano ljudstvo! Ljudstvo pa se mora upreti!!

PRISLUŠKOVALEC: Uradnika z mizerno plačo sva.

PESNIK: Vidva sta upor! Prihodnost je v vajinih rokah!!

PRVI MINISTER: Na prihodnost, ki jo imajo prisluškovalci v rokah, se ne bi preveč zanašal.

VOJVODA: Pa znata? Mislim, rezat jezike?

PRISLUŠKOVALČEV SIN: Mogoče prvič ne bo tako čistó, ampak vaja dela mojstra.

VOJVODA: Potem pa kar!

Prisluškovalca se mirno in profesionalno napotita proti pesniku, ki se jima prestrašeno umika.

PESNIK: Počakajte, počakajte! Saj v resnici nisem tako dober pesnik. Res ne.

Pesnik zbeži. Prisluškovalca stečeta za njim.

*Zaloputneta vrata za sabo.
Psi lajajo divje, kot da so že pred vrati vojvodske palače.*

Sedemindvajseti prizor

*Še vedno dvorana v vojvodski palači.
Vojvoda se utrujen sesede na vojvodski kamen.*

VOJVODA: Šlo je. Vse je šlo.

Vojvoda skoraj zajoka.

PRVI MINISTER: Vojvoda, upam, da niste otožni?

VOJVODA: Osamljen.

PRVI MINISTER: Vsak zares velik človek je na koncu osamljen. Karel veliki, Peter veliki, Hemingvej veliki, Napoleon... no, on je bil bolj manjše rasti, in Martin Krpan veliki, celo za kralja Matjaža velikega se govori, da je bil na koncu osamljen in otožen človek. Veličina je vedno osamljena.

VOJVODA: Ah! Vrgel se bom na delo! Delati, delati, delati in samo delati!! Na novo bom zgradil ringlšpile, stanovanjske soseske, letališča, igrišča, smučišča... Kaj ko bi v palačo končno napeljali elektriko, a ni malo butasto, da še vedno svetimo z baklami?

PRVI MINISTER: Bomo vzeli kredit in jo uvozili. Nekaj kvadratnih metrov.

VOJVODA: In dve hčerki hočem! Najprej naj bosta dojenčici, potem pa tako naprej.

PRVI MINISTER: Ni problema. Po morju plava še pa še zelo rodnih oseb ženskega spola. Jih bomo povabili ene par za čez noč. In boste uredili zadevo, veliki vojvoda.

Od zunaj se sliši tuljenje in zavijanje psov.

VOJVODA: In te cucke... Pasjomaterjimpopopramvživo! Treba jih je deratizirati, sterilizirati, stilizirati, jih spraviti nazaj v slikanice... Že tisoč let mi najedajo jetra! Turiste nam bodo prestrašili.

PRVI MINISTER: Kar naprej se gonijo in razmnožujejo.

Vstopita prisluškovalec in prisluškovalčev sin. Zadihana. Zelo sta tekla. Od zunaj se sliši lajanje in tuljenje psov.

PRISLUŠKOVALEC: Ušel nama je.

PRISLUŠKOVALČEV SIN: Zagrabil sem ga za kravato in mu jo odrezal. Do jezika pa se nisem mogel stegnit, ker me je prej ugriznil v nos in zbežal med tiste svoje pse.

VOJVODA: Žabinapihnjeninesposobni! Samo za prisluškovanje sta dobra! In ti prekleti psi! Kar lajajo, kar lajajo!

Vojvoda si zatisne ušesa.

PRVI MINISTER: Med gradbenike vaju bom poslal. Tega kadra nam zdaj blazno manjka.

Prisluškovalec zdrdra, kar je prisluškoval.

PRISLUŠKOVALEC: *Prvi minister: Veliki Vojvoda! Veliki Vojvoda!! Pa ne da ste umrli... Vojvoda! Crknil je. Podgana ogabna stara! Končno je crknil!*

PRVI MINISTER (*ga prekine*): Lahko se vrnete na svoje staro delovno mesto. Kaj še čakata!

PRISLUŠKOVALČEV SIN: Kaj pa dodatek za malico?

PRVI MINISTER: Bom uredil.

PRISLUŠKOVALEC: In nadure.

PRVI MINISTER: Tudi.

*Prisluškovalec in prisluškovalčev sin izgineta za vojvodskim kamnom.
Od zunaj se sliši lajanje in tuljenje psov.
Zdi se, da vedno bliže.*

VOJVODA: Uuuuuuuuuu! Glavo mi bo razneslo. Prekleti psi!

PRVI MINISTER (*pomirjujoče*): Saj samo lajajo.

VOJVODA: Psi lajajo...

Psi lajajo in tulijo.

PRVI MINISTER: Če dovolite, veliki vojvoda, bi zdaj šel tisto parcelo vplačat.

*Prvi minister se prikloni in odide.
Vojvoda sam.
Na knežjem kamnu.*

VOJVODA: Naj lajajo, kar naj lajajo! Upizdomaternolajajo!

KONEC